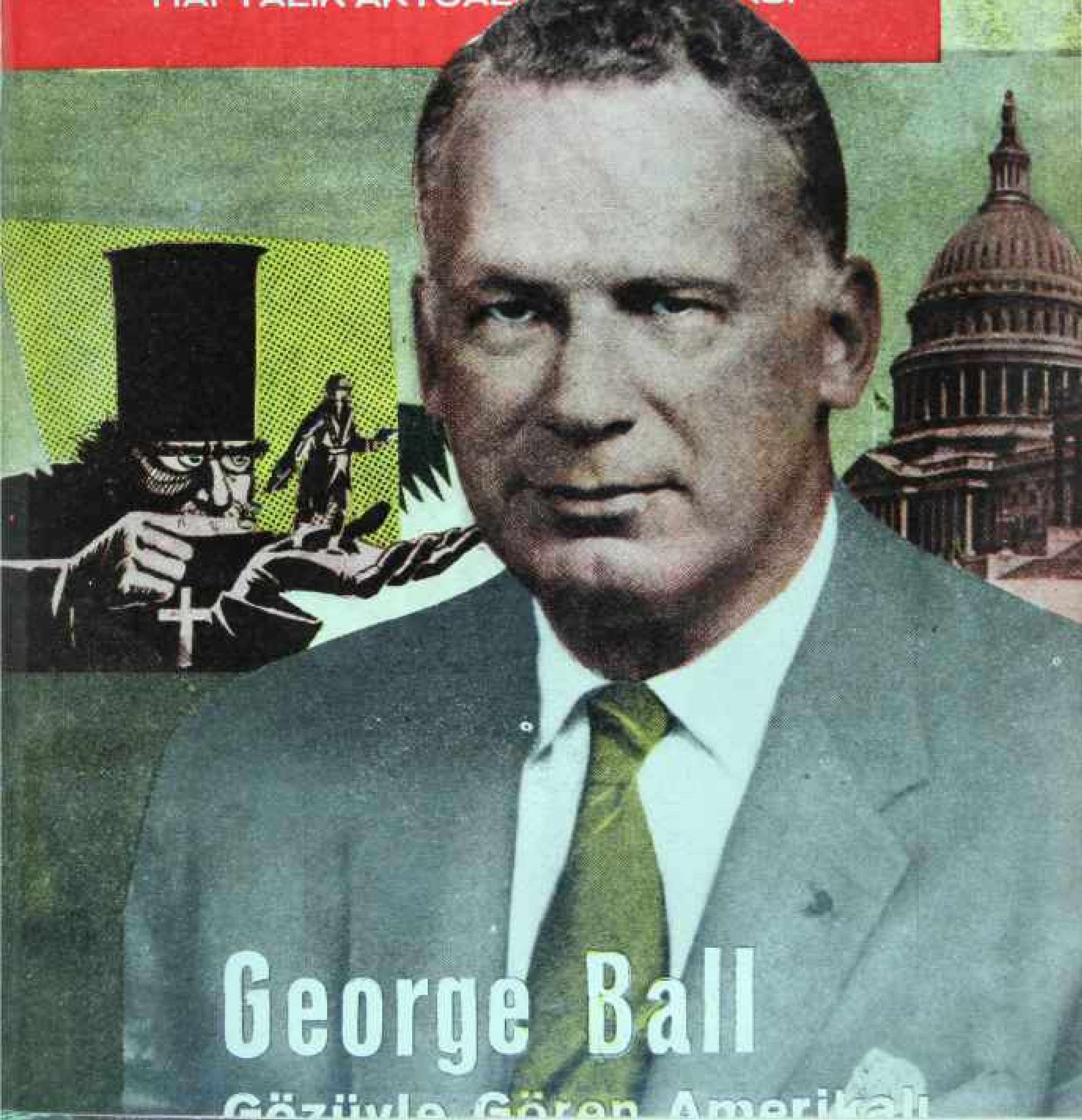
22 ŞUBAT 1964

FIATI: 1 LİRA

AKİS

HAFTALIK AKTÜALİ... ASI



George Ball

Gözüyle Gören Amerikalı


UĞUR K.
ÖMÜR BOYUNCA
ZENGİN VE ÇEŞİTLİ
PARA İKRAMİYELERİ
AYLIK
GELİR
TÜRKİYE
VAKIFLAR BANKASI

AKİS

Sayı: 504 Cilt: XXIX Yıl:10 HAFTALIK AKTÜALİTE MECMUASI

Sahibi
Mübin Toker

Yazı İşleri Müdürü
Kurtul Altuğ

Bu sayıda Yazı Kurula
İç Haberler Kısmı: Metin Toker, Güneri Civaoğlu, Egemen Bostancı (İstanbul), Seyfi Özgenel (İzmir) — Dış Haberler Kısmı: Halûk Ülman — Magazin Kısmı: Jale Candan, Tüli Sezgin, Bihin Anter, Hüseyin Korkmazgil — Radyo: M. T. Öngören — Fen: Daniyal Eriç — Musiki: Daniyal Eriç — Tiyatro: Naciye Fevzi, Lûtfi Ay - Yayınlar: İlhami Soysal — Sinema: T. Kakınç — Spor: Vildan Aşir Savaşır.

Resim
Ali Parmakeriî

Fotoğraf
Suhgar Taylaner

Klişe
Doğan Klişe Öz Atölyesi
Tel : 11 70 15

Yazı İşleri
Rüzgârlı Sokak No 15/2
Tel: 11 89 92

İdare
Rüzgârlı Sokak No: 15/1
Tel: 10 61 96

Abone Şartları
3 aylık (12 nüsha) 10.00 lira
6 aylık (25 nüsha) 20.00 lira
1 senelik (52 nüsha) 40.00 lira

İlan şartları
Santimi 20 lira
3 renkli arka kapak 1500 lira

AKİS Basın Ahlâk Yasasına uymayı taahhüt etmiştir.

Dizildiği yer
Rüzgârlı Matbaası

Basıldığı yer
Hürriyet Matbaası
Ankara

Basıldığı tarih
21.2.1964

Fiatı 1 Lira

Kendi Aramızda

Sevgili AKİS Okuyucuları

İki hafta sonra, 7 Mart 1963 tarihinden itibaren AKİS sadece bütün Türkiyede değil, dünyanın çok tarafında büyük ilgi uyandıracak bir yası serlisine başlayacaktır. Bu bundan yarım asır önce Yunanistanın ve onun unutulmaz, kurnaz lideri Venizelosun bütün batı âlemini nasıl kandırdığının hikâyesidir. Hikâye, Venizelosun Konferans Masası başındaki rakibi İsmet Paşanın husus! olarak kaleme aldığı notlarıyla yayınlanacaktır. Bu, İsmet İnönünün, Lozanın arefesindeki günlere ve Lozana ait ilk notlarını teşkil edecektir.

1920 günlerine ait arşivlerini ilk. Yunanistan açmıştır. Yunan Dışişleri Bakanlığının arşivleri Dimitri Kitsikis tarafından incelenmiş ve edinilen bilgi yayınlanmıştır. Konu, Yunanistanın dış politika alanında propaganda sanatını nasıl kullandığı konusudur. Bu, modern çağda propagandanın Kıymetinin önce yunanlılar tarafından anlaşıldığının ve Türkiyenin aleyhinde bir silâh olarak ele alındısının delilini teşkil etmektedir. Birinci Dünya Savaşının sona erdiği sıralarda Yunanistan batı umumî efkarına nasıl istikamet vermiş, onu nasıl kendinden yana çekmiş, bunun için kimleri ve neleri kullanmıştır? Açıklanan bilgiler kimlerin ne kadar par» yediklerini, meselâ meşhur yunan zengini Bazil Zaharofun kimleri satın aldığını, Kıbrıs Adasının ve Kıbrıslı Rumların oynadıktan rolleri, Londrada ve Pariste hangi gazetelerin ve gazetecilerin Venizelosun kiralık adamları olarak çalıştıklarım delillerle göstermektedir. Yunan arşivlerindeki vesikalar, Yunanistanın Türkiyeyi kendisine nasıl peşkeş çektirtebildiğinin sırrını çözmektedir.

İsmet İnönünün bu bilgilere ait yazdığı özel notlar, vesikalardaki hadiselerin bizim bakımımızdan bir tefsiridir, değerlendirilmesidir. Bu suretle ortaya son derece kıymetli bir eser çıkmıştır. AKİS'in 7 Mart 1964'ten İtibaren mecmuanın ortasındaki sekiz sayfayı tahsis ederek ve özel bir Koleksiyondan sağlanan resimlerle birlikte yayınlayacağı bu yazı serisi hem tarihi bir roman, hem meraldi bir macera, hem de değerli bir vesika olarak okunacaktır. Yazı serisine ortadaki sekiz sayfanın tahsis edilmesindeki sebep, bu serinin okuyucularımız tarafından kitap haline getirilmesine imkân vermek içindir. Sayfaları toplayanlar bunları sonradan bize gönderdiklerinde, AKİS kendilerine bir hediye olarak tefrikaları ciltlettirecektir. Her hakkı AKİS'e ant bulunacak ve izinsiz, kısmen dahi iktibası yasak olacak bu harikulade yazı serisinin Kıbrıs Meselesinin bugünkü durumu için de yayınlanması bütün türklere dersler ve bol ibret sağlayacaktır.

7 Martı bekleyiniz ve o gün ilk iş olarak AKİS'inizi alını. Bâyinize siparişinizi şimdiden veriniz.

Saygılarımızla
AKİS

içindekiler

Yurttan Akisler



Tahsin Banguoğlu
Bir halkevci

Halkevleri - Halkevlerinin Atatürk tarafından kuruluşunun 32. yıldönümü olan Çarşamba günü bütün yurtta çeşitli törenlerle kutlandı. Bu konu ile ilgili olarak haftanın başarında bir basın toplantısı yapan Halkevleri Genel Başkanı Tahsin Banguoğlu, halkevlerinin görevlerini anlatarak başında bulunduğu kuruluşun türk halkını sosyal hayata alıştırmak ve gençliği Atatürk ilkelerine göre yetiştirmek üzere çalıştığını belirtti ve:

"— Bir çok bölgelerdeki kültür dernekleri, halkevleri haline gelmek üzere bize müracaat etmektedirler. Mevcut halkevlerinde halen çeşitli konularda 600 kurs açılmıştır. Ayrıca 60 yerde de tiyatro bulunmaktadır. Halkevlerinin görevi siyasi değildir. Halkevlerine girmek isteyen vatandaşlara siyaseti bırakmalarını tavsiye etmekteyiz. Halkevleri yurdun her tarafında yeniden hizmete girmektedir. Ülkümüzün bütün gücü ile maddi güçlükleri yeneceğimize inanıyoruz. Halkevleri bu çalışma düzeni içinde gericilik taassubunu yenecektir" dedi.

Son 8 ay içinde yeniden 136 halkevi faaliyete geçmiştir.

Politikacılar_____Sabık C.H.P. Genel Sekreteri ve C.H.P. li Adana Milletvekili Kasım Gülek geçenlerde Adanaya gitti. Doğrusu istenirse Adanada pek değişik bir hava ile karşılaştı. Adananın büyük arazi sahipleri ve zenginleri sırtlarını C.H.P. ye ve onun reformcu Hükümetine çevirmişlerdi. Gülek bu değişikliğin sebebini anlamakta gecikmedi Hükümetin getirdiği yeni vergi reformları zenginlerin pek hoşuna gitmemişti. Zaten son günlerde bunu Çukurovada hemen herkes anlamış durumdadır. Eskiden C.H.P. İl Merkezinden çıkmayan zenginlerin artık C.H.P. nin semtine uğramamalarının sebebi vergilerdir.

Gülek bunu farkedince birden taktik değiştirdi. Bir zamanların "Sosyalist, Gülek"i bu defa "Kapitalistlerin hamisi" pozunu benimsedi. Nitekim A.P. liler nezdinde bile sempati topladı. Gülek Adanada bulunduğu müddet zarfında Hükümetin vergi politikasına karşı zenginlerle sık sık toplantılar yaptı ve Vergi Reformları aleyhinde attı tuttu.

Sağlık — Bu haftanın ortasında kendilerine "Genç Doktorlar" adını veren bir grup doktor, kendilerinden yaşlı ve isimlerinin başında bir takım ünvanlar bulunan yaşlı meslekdaşlarına cihat açtılar. "Genç Doktorlar" gazete bürolarına bir bildiri göndererek ilk salvoya başladılar.

Gençlerle yaşlı Prof.lerin arasının açılmasına sebep olan anlaşmazlık, oldukça, eskidir. Hastanelerde klinik direktörleri olarak vazife gören ve dışarda muayenehane sahibi olan, ünvanı büyük doktorların ya serden, ya da yardan geçmeleri, yani muayenehanelerini kapatıp sadece hastane içindeki mesailerinin kazancıyla yetinmeleri fikri iki grup arasında gerginliğe sebep oldu.

27 Mayıstan bu yana Sağlık Bakanlığında bulunan

politikacıların da bu yolda Kanaat izhar esmeleri, üstelik doktorluğun sosyalleştirilmesinin hükümetlerin programlarında öngördükleri bir problem haline gelmesi bu sa vaşı daha da kuvvetlendirdi. Son yapılan Tabibler Odası Kongresinde bile bu bir tartışma konusu oldu. Prof.lar kendilerini şöyle savundular: Evvelâ, muayenehaneler ilmi hizmet yuvalarıdır, meslekte gelişme bu yoldan olmaktadır. Doktorlara muayenehanelerini kapattırıp tazminat vermenin hiç bir faydası olmaz Böyle yapılırsa memlekette ilim adamı yetişmez.

İşte haftanın sonunda "Genç Doktorlar' tarafından yayınlanan bildiri bu iddialara cevap vermektedir. Hem de çok sert bir dille...

Gençler salvolarını şu noktalara dayamaktadırlar: .

"Muayenehaneler bir ilim yuvası değil bir ticarethanedir. Hiç bir muayenehaneden ilim adamı yetiştiği ve halk sağlığına hizmet ettiği görülmemiştir.
Eğer doktorlar hastanelerde "Full-Time" çalışırlarsa sağlık hizmetlerinde üzerlerine düşeni yapmış olurlar. Bunun için bir tazminata bile ihtiyaç yoktur. Klinik direktörlerine "Full-Time'' içinde özel hasta muayenesi hakkı tanınırsa bu mesele de halledilir.

Muayenehanelerin kapatılmasına karşı olan doktorların Bayisi sadece 110 civarındadır. Oysa doktorların yüzde 90'ı bu fikri benimsemektedirler"

Gençlerin bildirisiyle ilgili olarak haftanın sonunda Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Behiç Onul bu mecmuanın bir temsilcisine şöyle dedi:

"— 1961 yılının Martından beri Ankara Tıp Fakültesi bu konuyu ele almış bulunuyor. Son olarak 1963 yılında Fakülte Genel Kurulu muayenehaneleri kapatıp bütün mesailerini Fakülteye hasretmek, yani "Full-Time" çalışmak için karar almıştır. Bu karar Ankara Üniversitesi Senatosuna sevkedlimiş, fakat henüz kanun tasarısı tanzim edilerek Hükümete sevkedilmek imkânı hasıl olmamıştır. Ankara Tıp Fakültesinin çok büyük bir ekseriyeti bu çalışma sisteminin tahakkuku için büyük arzu duymaktadır. Duyduğumuza göre Bütçe Müzakereleri tamamlandıktan sonra Sağlık ve Sosyal, Yardım Bakanlığının Meclis Gündeminde bulunan bu konudaki bir tasarısı ivedilikle görüşülecektir. Bu tasan görüşüldüğü sırada Fakültemiz Genel Kurulunun temayüllerinin B.M.M. ce dikkate alınması yalnız bizi memnun edecektir. Ben şahsen bir Üniversite öğretim Üyesinin mesleğe kendini tamamen verebilmesi için. diğer batı memleketlerinde rastlayacağımız bir çok misalleri gibi "Full-Time" çalışmasının Fakülteler için şart olduğuna inananlardanım."

Dünyadan Akisler

Belçika, — Son yıllarda müzelerden çalınan kıymetli eserlere bu hafta içinde bir yenisi daha eklendi. Brükselden alınan bir habere göre, XVII, asırda yaşamış ünlü Felemenk ressamı Rubens'in Brüksel Güzel Sanatlar Müzesindeki "Bir Zenci Başı" isimli çalışması, Pazartesi günündenberi kayıp. Polis, hırsızın müzeye damdan girdiğini, eseri çaldıktan sonra gene aynı şekilde müzeden çıkıp kayıplara karıştığını söylemektedir. Gene polisin söylediğine göre, akıllı hırsız, herhalde yanında fazla yük etmesin diye olacak, eserin çerçevesini söküp damda bırakmayı ihmal etmemiş! Resim meraklıları, çalınan eserin değerinin bir milyon doların üzerinde olduğunu ileri sürüyorlar.

Bati Avrupa — Batı Almanya Başbakanı Erhard'ın General de Gaulle'le görüşmek üzere yaptığı iki günlük seyahat, haftanaıbaşında sona erdi. Taraflar, görüşmelerin genel dünya meseleleri üzerinde yapıldığını söylerlerken, aralarında derin görüş ayrılıkları olduğunu da saklamıyorlar. Gelen haberlere bakılırsa, bu görüşmeler sırasında General de Gaulle'ün Asya politikası, özellikle Pekin hükümeti karşısındaki tutumu da bahis konusu edilmiştir. Fakat iki devlet adamının en çok Avrupa içi meseleler üzerinde durduklarına şüphe yok.

AKİS
HAFTALIK AKTÜALİTE MECMUASI
Yıl: 10 22 Şubat 1964 Sayı: 504 Cilt: XXIX

KIBRIS OLAYLARI

Millet

12'ye 5 var !

Bu hafta, hattâ Bayramda Türkiyede konuşulan tek konu Kıbrıstır. Bayramın başlangıcında, Türkiyenin Kıbrısa beklenilen çıkarmayı yapmak üzere olduğu havası bütün yurda hakim olmuştur ve çok kimse radyolarının başında kalmayı bayram ziyaretlerine tercih etmiştir. Gerçekten de bu hava bir doğru değerlendirmenin neticesidir. Türkiye, milletlerarası andlaşmalarla üzerine aldığı hak ve vazifelerin yerine getirilmesi konusunda hiç bir tereddüde sahip değildir, samanı geldiğinde gerekli olan her şey yapılacaktır.

Nitekim, Bayram günlerinin ve onu takip eden bu haftanın en çok çalışan, zihni en fazla meşgul iki adamı Başbakan İsmet İnönü ile Genel Kurmay Bağkanı Orgeneral Cevdet Sunay oldular. İnönü ve Sunay Bayramın üç günü de bir araya geldiler ve beraberce çalıştılar. Bayram tatilinden faydalanamayanlar arasında Amerikanın Ankaradaki Büyük Elçisi Raymond Hare de vardır. Zaten pek çok elçiliğin mensupları âdeta diken üstünde oturdular.

İsmet İnönü ile Cevdet Sunayın beraberce konuştukları ve çalıştıkları konu Zürih ve Londra Andlaşmalarının bize verdiği hakkın kullanılmasındaki siyasî zamanın iyi seçilmesi ve askerî harekâtın başarısının sağlanmasıdır. Bunun birinci kısmının büyük sorumluluğu Başbakanın, ikincisininki Genel Kurmay Başkanının omuzundadır. Genel Kurmayda oldukça uzun bir süredir gerekli hazırlıklar yapılmıştır ve bütün tertibat alınmıştır. Başbakana gelince o, bu hafta bilhassa Güvenlik Konseyinin çalışmalarını yakından takip etti ve Dışişleri Bakanlığına Kıbrıs konusuyla ilgili olarak gelen bütün şifreleri bizzat okudu, lazım gelen emirleri verdi. Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin ve Genel Sekreteri Fuat Bayramoğlu sık sık evlerinde dahi aranan veya yataklarından kaldırılan kimselerdir.



Başbakan İnönü Genel Kurmay Başkanı Sunay ile
Onlar diyor "Bayram Haftası", Papaz anlıyor "Mangal Tahtası"

Bu fafta, hadiselerin son süratla geliştiği sırada bütün türklerin müşterek arzusu akıl ve basiretin Papaza hakim olması, gözünün açılmasıdır. Ama bu kendiliğinden olamadığı takdirde Papazın gözünün elbirliğiyle açılması lüzumu herkes tarafından Kabul olunmaktadır.

İskenderun

Alarm!

Haftanın başında salı günü İskenderun limanını tıklım tıklım dolduran halk, sahile ayak basan Harp filosu, Kumandanı Tümamiral İsmail Sarıkeyi çılgınca alkışlıyordu. Amiral ağır ağır kalabalığın arasında ilerlerken, etraftan sesleniliyordu:

"— Yaşa Amiral! Milletimizin şerefini siz kurtaracaksınız!"

Amiral Sarıkey, tezahürat yapanlara selâmla mukabele etti ve sonra basın mensuplarının çemberine girdi. Gazeteciler hep ayni suali soruyorlardı :

"— Çıkarma yapılacak mı? Yapılacaksa, ne zaman?"

Amiral bütün sualleri toptan cevaplandırdı:

"— Ben askerim. Verilen emirlere bağlıyım. Bu konuda bir şey söyleyemem."

Amiral Orduevine giderken akşam olmak üzereydi.

Kıbrısta olaylar gittikçe ciddi bir hal alınca, Mersin limanında bulunan Harp Filosu "Hazır ol" emrini aldı. Günlerden cuma idi ve türk millet.

HAFTANIN İÇİNDEN

Sabır Taşını Çatlatmama Sanatı

Metin TOKER

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin, onbin kişilik bir türk kuvvetinin Kıbrıs Adasına çıkartılması için Türk Silahlı Kuvvetlerine emir verdiği, harekatın son dakikada tehir edildiği artık hiç kimsenin meçhulü delildir. Kıbrısla alâkalı milletlerarası andlaşmaların bize açık olarak ve kesinlikle tanıdığı bu hakkın kullanılmasını Başbakan İsmet İnönü, Amerika Dışişleri Bakan Yardımcısı George Ball'ün bir yandan teminat Vermesi, diğer taraftan ricada bulunması üzerine durdurmuştur. Ama siyasi müzakereler hangi; safhasında bulunursa bulunsun Adada türklere karşı yeni bir katliama girişildiği takdirde Türk Müdahale Kuvvetleri Kıbrısa çıkacaklar ve oradaki cemaatimize karşı anavatanın Zürih- Londra Andlaşmalarında yüklendiği vecibeleri yerine getireceklerdir. O takdirde siyasi müzakereler öyle bit ortanı içinde devam edecektir.

Çıkartmanın vuruşarak yapılması kuvvetli bir ihtimaldir. Vuruşmanın sadece Makariosun kuvvetleriyle olmaması da mümkündür. Ama Türkiyenin bunu göze almış bulunduğunu herkesin bilmesi lâzımdır. Milletlerarası andlaşmaları zor kullanarak değiştirebileceğine inanmış bir adama, bir idareye, bir zihniyete karşı zor kullanmaktan kaçınmak yaşadığımız dünyayı bambaşka bir dünya olma yoluna iter. Yakın bir geçmişte insanlık, bu nevi çekingenliklerden çok çekmiştir. Aynı tecrübeye bir defa daha girişmek şart değildir.

Türkiyeye gelince, onun böyle anlarda nasıl hareket ettiği bir sır olmaktan uzaktır. İkinci Dünya Harbinden hemen sonra, rusların en çalındı oldukları günlerde Kremlin bizden Boğazlarda üs ve Kars ile Ardahanı istediğinde bizim verdiğimiz cevap şu olmuştur: Hayır! Bunu söylerken Türkiyenin batılı müttefiklerinin nasıl bir tavır takınacaklarından haberi yoktu. Türkiye sonradan amprikalı dostlarına şöyle söylemiştir: "Bize yardım ederseniz, biz daha iyi karşı koyarız. Bize vardım etmezseniz, biz gene karşı koyarız!" Truman Doktrini, memleketlerin peşpeşe Demir Perde gerisine geçtikleri bir dünyada bizim bu azmimizin ve mukavemetimizin neticesi olarak doğmuştur. Ondan çok daha sonra, Küba Krizi patlak verdiğinde. Rusyaya o kadar yakın Bulunmasına rağmen Türkiye derhal Amerikanın yanında yerini almış ve bunu ilân etmiştir. Bizim millet olma haysiyetinden, milletlerarası andlaşmalardan, verilmiş sözden ve atılmış imzadan anladığımız budur.

Türk Silahlı Kuvvetlerine Kıbrısa çıkarma yapılması için gerekli emri vermiş bulunan İsmet Paşanın bu harekâtı tehir etmesindeki mânayı iyi anlamak ve gereği gibi değerlendirmek lâzımdır. İsmet Paşa Londradaki Heyetimize rağmen anglo-amerikan teklifini kabul etmesinden sonra ikinci defadır ki kendisini yurt içindi ve Adadaki Cemaatimize karşı müşkil durumda bırakacak bîr karar almaktadır. George Ball tadil edilmiş yeni tekliflerle Kıbrısa giderken Papazın kendisine gene red cevabı vereceğinden Türkiye Başbakanı şüphe dahi etmemekteydi ve bütün tedbirlerini ona göre almaktaydı. Buna rağmen George Ball Adadan Ankaraya dönüp te bir gece Amerika Dışişleri Bakanı Dean Rusk ile dramatik bir telefon muhaveresi yaptıktan sonra kendisine tekrar geldiğinde ve çıkarmayı durdurması için ricada bulunup teminat verdiğinde İnönü bunu kabul etmişse, bunun sebebi, bizim davamıza tamamen inanmış olmamızdan başka şey değildir Başbakan, meselenin bir defa da Birleşmiş Milletlerden geçmesine bizim hiç bir itirazımızın bulunmadığım böylece göstermiştir. Amerika ve İngiltere haklı dâvadan yana olarak ellerinden geleni yaptıkça, Türkiyenin acele bir kararla bu gayretleri sekteye uğratması bahis konusu değildir.

Ancak İnönünün, böyle konularda bir talihsizliği vardır. İstenileni yapar. Bir takım Kimseler derler ki: "Aaa, İnönüye ne istiyorsak yaptırıyoruz!" Ondan sonra başlar, bir takım 'uyutma", "yutturma" gayretleri. Bir bir daha, bir daha! Konuşurken bir şey söylerler, iş yazıya gelince ortaya başka şey çıkar. Bir vaadde, bir taahhütte bulunurlar, güçlükle karşılaşınca onu yenecek yerde "melek gibi İnönü'den bir taviz daha almaya kalkışırlar. Türkiyenin iç politikasında çok kimse böyle bir budalaca yola saptığından dolayı bir dönemeçte kafasını kayaya vurmuştur ve bir de bakmıştır ki güvendiği bütün dağlara, lapa lapa kar yağmaktadır.

Tabii, İsmet İnönünün medeni, batılı davranış tarzına karşı tutulan bu tavır iptidaidir, şarklıdır. Bugün İsmet İnönünün Kıbrıs Meselesinde muhatapları olan ingilizlerin, amerikalıların böyle bir alaturka kurnazlık yapmak isteyeceklerini zannettirecek bir hareketleri yoktur. Gerek Makariosla olan temaslarında, gerekse işin Birleşmiş Milletler safhasında batılı müttefiklerimiz dürüst davranmışlar ve ellerinden gelen gayreti göstermişlerdir. Bundan dolayıdır ki İsmet İnönü ne yaptığı fedakârlıktan pişman olmuş, ne de bundan dolayı milletine karşı mahcup çıkmışta?.

Şimdi, her şey göstermektedir ki işin sonuna gelinmiştir. Gerekli bütün merhaleler teker teker aşılmıştır. Bundan sadece bir kaç yıl önce, Adada bir katliam olacağı haberinin dolaşması üzerine yerin yerinden oynadığı Türkiye hu defa Adada bir kaç feci katliam olduğu halde sakin kalmıştır. Bu Türkiyenin kendisine, dâvasına. Hükümetine ve müttefiklerine olan büyük güveninin neticesidir. Ama Adada her hangi bir kuvvetin, ateş edene ateş etmeksizin güven ve barışı sağlamasına imkân bulunmadığı, omuzda tüfek dolaşan askerlerin sadece facialara seyircilik yapabildiği ortaya çıkmıştır. Sükûnet temin edilmeden konuşulamayacağına konuşulmadan anlaşılamayacağına göre ilk safhanın şu şekilde veya bu şekilde bir neticeye vardırılması lüzumu açıktır.

İsmet İnönü bugün Yunanisianda ve Kıbrısta, bîr kaç sene önce bizde olduğunun aksine davayı millet için bir isteri haline getirmemiştir. Onun için duruma hakimdir ve serinkanlıdır. Ama başka çarenin kalmadığı açık açık ortaya çıktığında aynı İnönünün gerekeni yapacağından her halde dünyada hiç kimse şüphe etmemektedir.

Şeker bayramına hazırlanmaktaydı. Filo saat 8'de Mersin limanından İskenderuna hareket etti. Bu sırada İskenderuna çok yakın bir mesafede bulunan askerî Sanseki iskelesi Türk Silahlı Kuvvetlerinin emrine tahsis edilmişti. Bindirme buradan yapılacaktı.

Sarısekide iki layter -çıkarma gemisi-, muhriplere yüklenecek mühimmat ve silahendazı almak üzere hazır beklemekteydi. Karacılar faaliyete bundan sonra geçtiler, İskenderunda manından muhriplere sevkedilmeğe başlandı. Bu sırada iki dev layter, topları ve bazukaları yüklenmekle meşguldü.

Cuma akşamı saat tam 20'de muhripler, aldıkları emir üzerine belli bir yöne doğru harekete geçtiler. Muhriplere denizaltılar ve mayın tarama gemileri refakat etmekteydi. Harp Filosu. Tümamiral İsmail Sarıkeyin kumandasındaydı, Akdeniz Üs Kumandanı Tuğgeneral Neriman Erçetinin son derece faal oldular ve günü gününe bilgi topladılar

O sıralardadır ki Yunan Hükümeti Türkiyenin Atina Büyük Elçiliğine başvurarak yunan havalarının uçaklar tarafından ihlal edildiğinden şikayet etti. Bir türk uçağı Girit semalarında uçmuştu!

Ambargo konulan emir

Harp Filosu, Kıbrıs açıklarındayken, telsizle bir emir aldı. Bu emir ilk emire bir müddet için ambargo koymaktaydı. Emir Filo Kumandanına intikal ettiğinde saatler tam 24.08'i gösteriyordu. Harp Filomuz milletlerarası karasuları hududu olan 3 mil üzerindeydi. Kumandan Sarıkey dönüş emrini verdi. Muhripler döndüler, İskenderun limanı yönüne dümen kırdılar.



İskenderundan hareket eden bir muhripte türk askeri

"Açık deniz, Akdeniz! Suları berrak deniz!"

bulunan 39. Tümen -ki Kıbrısta bulunan birlik bu tümene bağlıdır - ve Dörtyoldaki Topçu birlikleri sahile akmağa başladılar. İskenderunda birden bir sıkıyönetim havası esmeğe başladı. Bindirme yapılacağı sırada şehre giriş ve çıkış men edilecekti. Sokaklarda makineli tüfekli subay ve erler göze çarpıyordu. 39. Pantomik tümenin 48 ve 50. Alayları, İstihkâm Taburları - onbin kişiye yakın bir birlik - Küçük avcı botlarıyla İskenderun li-

emrindeki birlikler, çıkarmanın ikmal vazifesini üzerlerine almışlardı. Savaş Birlikleri ise 39. Tümen Kumandanı Muzaffer Heperin idaresindeydiler.

Harp Filosu Kıbrıs yönünde seyir halindeyken, İskenderun Orduevinde bir toplantı yapılmaktaydı. Toplantıya katılanlar havacı subaylardı. Havacılar, harekâtın bundan sonraki safhasında kendilerine düşecek işleri planlamakla meşguldüler. Havacılar bütün hazırlık ve keşif devresinde de

Filo Cumartesi sabahı saat 11.20 de İskenderuna vasıl oldu. Şehirde bir kere daha emniyet tedbirleri alındı. Askerî Sarıseki iskelesi kordon altınday-

Değişmeyen Yunanlılar



Makarios
1964

1964 yılının 18 Şubatında, Kıbrısın başkenti Lefkoşede Papaz Makarios bir basın toplantısı yapmış ve şöyle demiştir:

"Ortadaki asıl mesele Türkiye, İngiltere ve Yunanistana Kıbrıs işlerine müdahale hakkı tanıyan anlaşmayı feshetmektir. Herhangi bir yeni sistem altında Kıbrıs türklerine din, eğitim, dil ve kültür alanlarında teminat tanınacak, bunlar azınlık haklarından faydalanacaklardır. Bundan sonra azınlığın çoğunluk kararlarını, veto etmesi asla bahis konusu olamaz."

1920 yılının 7 Eylülünde Yunanistanın başkenti Atinada Yunan Meclisi bir toplantı yapıyordu. 10 Ağustos 1920'de Sevr Andlaşması imzalanmıştı ve Türkiye Yunanistana peşkeş çekilmişti. Venizelos, yunanlıların meşhur hayali "Büyük Yunanistan"ı kâğıt üzerinde gerçekleştirmişti. O gün, Venizelosa "Vatanın hadimi ve kurtarıcısı" pâyesini vermiş olan Yunan Meclisinin Başkanı Sofulis şöyle diyordu :

"Bugün yunan bayrağının dalgalandığı yerde ne cellât, ne kurban vardır. **Yunan** bayrağının gölgesi altında yunanlılar, müslümanlar, yahudiler yanyana, bir ve bölünme bir vatanın eşit **bak** ve görevlerine sahip hür vatandaşlar olarak yaşayacaklardır. Yunanistan müslümanlara şimdiye kadar bilmedikleri bir hürriyet, hayâl dahi etmedikleri bir adalet teklif etmektedir ve bütün bunların üstünde Yunanistan onlara medeniyetin ışığını getirmektedir."



Venizelos
1920

AKİS'in 7 Mart 1984 tarihinden itibaren yayınlamaya başlayacağı bir yazı serisinden alınmış olan ikinci paragrafla gazetelerin 19 Şubat 1964 tarihli sayılarında çıkmış olan birinci paragraf arasında, zihniyet olarak ne fark vardır? Venizelosun Anadolu türkleri için düşündüğü "saadet"i, Makarios şimdi Kıbrıs türklerine sunmaktadır!

Ancak, benzeyiş burada kalacak değildir. Venizelos, kendisini Anadolunun ortasında bekleyen Türk Ordusunu unutmuştu. Makarios, Adaya Anadolunun kenarından bakan Türk Ordusunu unutmuş görünüyor.

Ziyanı yok.. Venizelos gibi, o da aydır yakında.

dı. Karacı erlerle subaylar peyderpey indirilmeğe başlandılar. Fakat iki layterdeki toplar ve mühimmat indirilmedi. Karacı erlerle subaylar kışlalara sevkedilirken, denizciler muhriplerde kaldılar. Cumartesi, Bayramın ilk günüydü ve başlangıçta denizcilere izin çıkmıştı. Ancak bu emir ikinci gün kaldırıldı ve denizciler muhriplerinde, karacılar . ise kışlalarında, ikinci bir emre kadar, alarm haline geçtiler. Bu sırada Adanada İncirlik Hava alanında bulunan Türk Hava Kuvvetlerinin P-84 ve F-100 tepkili uçakları keşif uçuşlarına devam ediyorlardı. İncirlikteki uçaklara bir müddet sonra Diyarbakır üssündeki uçaklar da katıldılar.

İskenderun limanında bulunan yolcu ve yük gemileri de limanın açığına alındılar. Türk bandıralı Giresun şilebi ise İstanbuldan gelen bir emirle Deniz Kuvvetleri emrine verildi. Asker ve sivil mürettebat halen gemide birlikte bulunmaktadır.

Çifte heyecan

Askerî birliklerin hareketi İskenderunda ve Kıbrısta büyük heyecana vesile yerdi. İskenderundaki halkın ve Kıbrıstaki türklerin hisleri coşkunluk, sevinç ve ümittir. İskenderunda halk bir anda sokaklara döküldü ve birliklerimize coşkun tezahürat **yaptı. Filomuz** açıktayken görülmemiş bir kalabalık rıhtımları **doldurdu** ve sabaha kadar orada kaldı. Kıbrısta da türkler kendilerini tahammülü güç bir hayattan ve tehlikeden kurtaracak olan askeri sabırsızlıkla beklediler. Kıbrıs rumları ise derin bir endişe içindeydiler. Makarios, Kıbrıstaki rum kuvvetlerin, silâhlı sivillerin de yardımıyla türk birliklerine karşı mümkün cilan mukavemeti göstermeleri için emir verdi. Hareket Güvenlik Konseyinin toplantısından önce yapılsaydı Papaz Başkan derhal feryadı basmaya hazırlanmaktaydı. Rum çeteciler, türklerin Adaya çıkacaklarını sandıkları bölgelere sevkedildiler.

Bu satırların yazıldığı sırada İskenderunda durum şudur: Şehirde büyük bir heyecan hüküm sürmektedir. F-84 ve F-100'ler sık sık denizüstünde uçmaktadırlar, Harp Filomuz İskenderun açıklarında hazır vaziyette beklemektedir. 39. Tümen alarm halindedir. Sarıseki NATO iskelesinde iki layter mühimmat yüklü olarak emre hazırdır. Türk Silâhlı Kuvvetleri bütün dallarıyla Kıbrıslı soydaşlarımızın yardımına koşmak için alesta emir beklemektedir.

G. Konseyi

Havanda dövülen su

(Kapaktaki Diplomat)

Geçen hafta Ankarada, Kıbrıstan dönen Amerika Dışişleri Bakan Yardımcısı George Ball türk devlet adamları tarafından tebessümle karşılandı. Ball Türkiyeden Lefkoşeye giderken Makariosa götürdüğü "tadil edilmiş anglo-amerikan teklifleri"nin Papaz tarafından kabul edileceği ümidini belirtmiş, buna mukabil İnönü ve Erkin kendisine "hâyâl etmemesi"ni tavsiye etmişlerdi.

İnönü ve Erkin bu tavsiyeyi yaparken bir esaslı noktayı dikkat nazarına aldılar: Papazın hedefi ne Enosisür, ne türkleri kesmektir, ne de türkleri Adadan kaçırmaktır. Papaz, Zürih ve Londra Andlaşmalarının türklere haklar, Türkiyeye müdahale imkânı veren maddelerinin kaldırılmasının peşindedir. Bir defa bunu sağladıktan sonra, Kıbrıstaki türk azınlığını bir normal azınlık gibi ele alarak onları ihya edecektir! Gayesi bu olduğu için de, bu yolu kendisine, açmadığını mukemmelen gördüğü her teklifi reddedecektir, hiç bir uyuşma istidadı göstermeyecektir. Anglo-amerikan tekliflerinin, tâdil edilmiş de olsa, böyle bir meziyeti yoktur. Anglo-amerikan teklifleri mevcut hukukî statünün kabul edilmesi temeli üzerinde oturmaktadır.

Nitekim George Ball, İnönü ve Erkinle yaptığı konuşmalarda Makarlosun kendisine red cevabı verdiğini bildirdi.

Bu, Ankarada bir sürpriz sayılmadı. Şimdi, Türkiyenin müdahale hakkım kullanmasından başka çıkar yol kal-

mıyordu. Türk Genel Kurmayı, Başbakandan aldığı emirle İskenderundaki son hazırlıklarını tamamladı. (Bk. "İskenderun" S: 6)

"Bir de Konseyi deneyelim!"

George Ball'ün o akşam, İnönüyle"görüştutoten sonra Ankaradan ayrılması gerekiyordu. Fakat Amerika Dışişleri Bakan Yardımcısı derhal Elçiliğe döndü ve Bakanı Dean Rusk ile bir telefon görüşmesi yaptı. Rusk kentlisinden Türkiye Başbakanını tekrar, görmesini ve meselenin Güvenlik Konseyinden geçmesini de beklemesini rica etmesini istedi.

Bir defa amerikalılar da, İngilizler de Zürih ve Londra Andlaşmalarının mevcudiyetini ve hadisenin temelini bunların teşkil ettiğini kabul ediyorlardı. Bu konuda bir tereddüt yoktu. Ondan sonra, hem amerikan, hem de ingiliz görevlileri, ilk iş olarak Adada sükûn ve güvenliğin yeniden kurulmasını istiyorlardı. Makarios, bunun için Birleşmiş Milletler Kuvveti diye direnmekte devam ettikçe, Türkiyenin doğrudan doğruya müdahalesi dışında. Ada türklerinin güvenliğini koruyacak fazla birşey yapılamayacaktı. Hele Amerikanın, eli kolu tamamen bağlanıyordu. Bu bakımdan, sonucu ne olursa olsun meseleyi bir kere Birleşmiş Milletlere getirmek ve Makariosun elinden bu kozu almak en akla uygun hareket tarzı olacaktı. İngiltere ile Amerika Güvenlik- Konseyinde ortak bir tutum üzerinde anlaşacaklardı. Makariosun buradan Batinin, özellikle Türkiye'nin çıkarlarına aykırı bir karar sureti geçirmesi uzak bir hayâldi. Makarios da, bir kere Birleşmiş Milletlerden ümidini kesince,' Batılıların teklifine daha dikkatle Kulak vermek zorunu duyacaktı.

Bundan başka, eğer mesele bir kere de Birleşmiş Milletlere gitmeden' tek taraflı bir harekete geçerse, bu hareket bir milletlerarası andlaşmaya dayandığına göre yerden göğe kadar haklı olduğu halde Türkiye dünya samu oyu önünde en son imkânı denemeden silâhlı müdahaleye geçmiş bir devlet durumuna da düşebilirdi. Türkiye Kıbrıs' anlaşmazlığının bir kere de Güvenlik Konseyinde görüşülmesini beklemeli, gerekirse tek taraflı müdahale hakkım ondan sonra kullanmalıydı.

Sonra, amerikan ve ingiliz devlet adamları ne kadar tersine baskı yaparlarsa yapsınlar, Makariosun meseleyi Birleşmiş Milletlere götürmeye kararlı olduğu açıktı, iyisi mi, İngiltere ve Amerika ondan önce davranıp Güvenlik Konseyini toplantıya çağırmak teşebbüsünü kendi ellerine almalıydılar. Eğer Konsey Makariosun teşebbüsü üzerine toplantıya çağırılırsa, Amerika ve İngilterenin, olur da sunulacak bir Sov yet karar tasarısını vetolamaları gerekir, bu da bütün dünyada yeniden Batı aleyhtarı bir havanın esmesine yo) açabilirdi. Yok, eğer Konsey iki batılı devletin daveti üzerine toplanır da onların sunacağı bir karar tasarısını görüşürse, o zaman varsın bu tasarıyı Sovyetler veto etsin ve bundan doğacak sonuçların sorumunu onlar üzerine alsındı.

İnönü, bu mülâhazaları müsbet karşıladı. Türkiye, beklemeyi bir defa daha kabul ediyordu. Madem ki amerikanlar ve ingilizler "Kıbrıs İşi"ni kendi işleri olarak görüyorlardı..

"Limasol Hadisesi" üzerine milletlerarası andlaşmalar gereğince Adaya çıkarak türk cemaatini muhafaza altına alacak olan türk birliklerinin hareketi "yeni bir emre kadar" durduruldu



George Ball İnönü ve Sunay ile birlikte

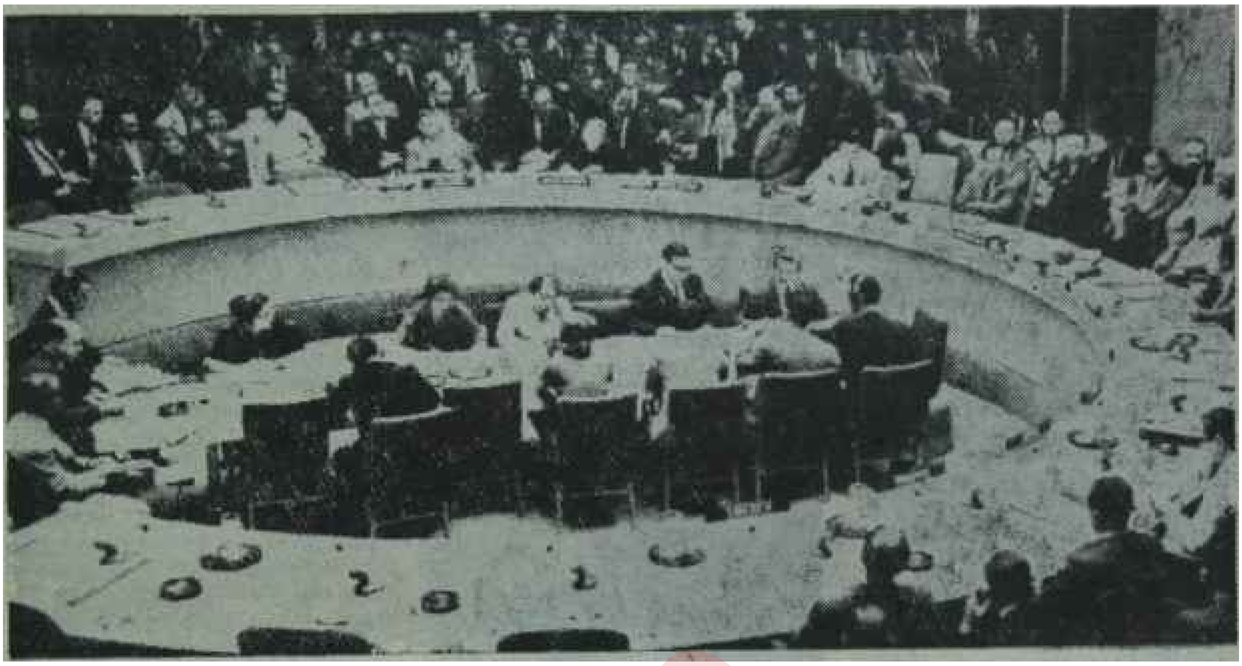
Boş elle dönüş

Papazın kasdi

Limasol Hadiseleri geçen Perşembe günü cereyan etti Rumların büyük bir çoğunlukta olduğu bu şehirde iki cemaat arasında büyük bir çatışma patlak verdi. Üzerlerinde polis üniforması taşıyan yüzlerce rum Limasoldaki türk kesimlerini sardılar ve ateşe başladılar. Zaman zaman havan toplarının ve bazuka mermilerinin havada uçuştuğu görüldü. Gün batarken taraflar arasında âteş-kes anlaşmasına varıldığında, kendilerinden sayıca çok üstün olan ramların saldırısına uğrayan türkler kırka yakın şehit vermiş bulunuyorlardı. Ama, ramların da canını adamakıllı yakmaktan geri kalmamışlardı.

Hadisenin ilgi çeken bir tarafı, ar--k tamamile ramların elinde kalmış olan Kıbrıs Hükümetinin hadiseyi izah ediş tarzı olda. Türkler isyan etmeye kalkışmışlardı. Bunun üzerine "devletin meşru kuvvetleri' kendilerine hadlerini bildirmişti. Bu kuvvetler her zaman duruma hakim olacak nitelikteydi. Onun için türkler akıllarını başlarına toplamalılar, bir lakım tahrikçilere konmamalılar ve rumların idaresini uslu akıllı kabul etmeliydiler. Kibrisin rum- radyosu hadiseye silâhlı ram sivillerinin karıştığı yolundaki iddiaları reddetti ve malifetin doğrudan doğruya rum polisinin işi olduğunu bildirdi.

Hadise Türkiyede duyulduğunda tarifsiz bir infial bilhassa Gençliği kapladı. Eğer Başbakanlıkta İsmet İnönüden başka biri bulunsaydı, İstanbulda mutlaka kütleler harekete geçerdi. Nitekim Cuma günü İstanbuldan Başbakana tehlikeli haberler geldi. Fakat İnönü, gençler üzerindeki nüfuzu-



Güvenlik Konseyi toplantı halinde
Zili çalmak son kapı

nu bir defa daha kullanarak ve prestijini ortaya koyarak bizi çok haksız ve kötü bir duruma düşürecek olan hadiselerin patlak vermemesini sağladı. Gençler bir defa daha, büyük olgunluk gösterdiler. Durumu Başkentteki amerikalılar endişeyle takip ediyorlardı.

İkinci bir tehlikeli durum, Bayramın ilk günü ortaya çıktı. Bir gün önce bir Kıbrıs limanında, bir yunan gemisi boşaltılırken üzerinde "matbaa malzemesi" yazan bir sandık vinçten kurtulup düşmüş ve içinden silâhlar çıkmıştı. Limanın türk işçileri bunu hemen tesbit ettirmişlerdi. Hattâ A.P. ajansının bir fotoğrafçısı hadisenin resmini almıştı. Bayramın ilk günü, bu olay hafızalarda tazeyken Kıbrısa yunanlıların çıkarma yaptıklarına dair bir haber Ankaraya geldi ve Başkentte bomba gibi patladı.' Sonradan, bunun yanlış olduğu anlaşıldı ve gerilen sinirler gevşedi.

Ball gayret gösteriyor

Bu sırada George Ball, Londrada İngilizlerle, Güvenlik Konseyinde takip edilecek hareket hattının esaslarını tesbit etmeye çalışıyordu. Ball bir defa daha ümitliydi ve iyimserdi. Batıran, Güvenlik Konseyinde başarı kazanacağını umuyordu. Ama ingiliz başkentinde başına gelen bir talihsizlik, Amerika Dışişleri Bakan yardımcısına, en rahat görülen yollarda bile insanı bazen bilinmeyen güçlüklerin bekleyebileceğini hatırlattı. O gün, Londradaki Amerika Büyük Elçiliğinin kapısında nöbet bekleyen iri kıyım bir amerikan deniz piyadesi, kendisine aldırmadan içeri girmek isteyen uzun boylu, beyaz saçlı bir adamın yolunu keserek kimliğini sordu. Uzun boylu adam, bir süre, can sıkıntısını gizlemeye lüzum bile görmeden ceplerini karıştırdı, fakat bir türlü kimliğini bulup gösteremedi. İri kıyım deniz piyadesi, büyük bir sabırla, adamın aranmasını seyrediyordu. Anlaşılan ziyaretçi kimliğini yanına almayı unutmuş olmalıydı Nihayet, uzun boylu, beyaz saçlı adam aranmaktan vazgeçti ve nöbetçiye - dönerek: "

"— Kimliğimi otelde bırakmışım, dedi. Ben Amerikan Dışişleri Bakan Yardımcısı George Ball'üm. Kimliğim yanımda olsun, olmasın, bırakınız' da geçeyim."

İri kıyım deniz piyadesi, hiç oralı olmadan:

"— Afedersiniz Sir, dedi, kim olursanız olunuz, kimliğinizi görmeden, sizi içeri bırakamam."

Eğer elçiliğin penceresinde duran, birkaç görevli durumu görüp Ball'ün imdadına yetişmeselerdi, Kıbrıs anlaşmazlığına bir barışçı çözüm yolu bulmak için bir haftadır Londra, Atina Ankara ve Lefkoşe arasında mekik dokuyan Amerikan Dışişleri Bakan Yardımcısı, kendi elçiliğinin kapısından ters yüzü dönmek zorunda kalacaktı.

Bedava Düşmanlar

Fransızların amerikaları mümkün nisbetinde hırpalamak istedikleri hiç kimsenin meçhulü değildir. Bu iri General de Gaulle'ün ""büyüklük ölçüleri" nden biri hatta başlıcasıdır. Yemi, tersine tesirli bir davranış.. Menfi istikamette beliren bir kuvvet gösterisi.. Her halde kuvvet, müsbet istikamette belirecek güçte olmadığından dolayıdır ki General de Gaulle bu kolay kahramanlığı seçmiştir.

Ama bu, Kıbrıs konusunda Fransanın hak ve hakikat aleyhinde vaziyet atması ve hele Le Monde gibi bir takım gazetelerin bize bedava düşmanlık yapması için br sebep midir ? Bari, bu Le Monde düşmanlık yapacağım derken hayallerim hakikat sanmasa ve bir takım şeyler uydurmasa..

Son. uydurduğu haber: "Türkiye Kıbrısa bir çıkarma yaparsan Amerikanın Akdenizdeki 6. filosu bana mani olmak için müdahalede bulunacaktır!"

Kuyruklu bir yalan! Doğru hiç bir tarafı yok.. Yahut, belki de var: Tam tersi!

İki cephe

Güvenlik Konseyinin New Yorktaki toplantısı böyle bir hazırlık devresinden sonra başladı. George Ball Londrada ingiltere Dışişleri Bakanı Butler ve Communwealth ile Münasebetler Bakanı Sandys'e amerikan görüşünü anlattı, Ankarada İnönüye yaptığı vaadi, verdiği teminatı söyledi. İngiltere ve Amerika, Güvenlik Konseyi açıldığında bir ve beraberdiler.

Zaten Konsey toplantısı başladığında kimin kiminle olduğu hemen ortaya çıktı. Başkanlıkta, Brezilya delegesi Bernardes vardı. Konseyin onbir üyesi mutad yerlerini aldılar. Meseleyle ilgileri bulunan, fakat Konseye dahil olmadıkları için oy hakları olmayan üç devlet mevcuttu: Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs. Kıbrısı, rum Dışişleri Bakanı Kiprianu temsil etmek istiyordu. Buna ise,. Kıbrıs Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fazıl Küçüğün itirazı vardı. Kibrisin dış politikası, mevcut andlaşmalar gereğince, Makarios ve Küçük tarafından müştereken .tedvir olunmaktaydı. Halbuki Kiprianu sadece Papazın adamıydı. O bakımdan, Kıbrıs Devletini hukuken temsil yetkisi yoktu. Bu itiraza, Konsey toplantısına katılmış ve Başkanın yanında yer almış bulunan Genel Sekreter UThant cevap verdi, Kiprianunun itimatnamesi Kıbrıs Cumhurbaşkanı Makarios tarafından imzalanmıştı, o bakımdan makbul sayılması gerekti!

At nah şeklindeki masanın bin ucuna Kiprianu ve yardımcılarıyla Yunanistanın Birleşmiş Milletlerdeki Daimî Delegesi Dimtiri Bitsios ve yardımcıları yanyana oturdular. Türkiyenin Daimî Delegesi Adnan Kural hastaydI. onun yerini Washington Büyük El--imiz Turgut Menemencioğlu almıştı. Türkiye temsilci masanın tam öbür ucundaydı. Müzakerelerin başından itibaren Rus Blokunun -Rusya ve Çekoslovakya- rumları tuttukları hemen anlaşıldı.

Rus delegesi Fedorenko önce Kıbrıs Dışişleri Bakanın konuşmasını istedi. Halbuki Konsey, ingilizlerin müracaatı üzerine toplanmıştı. Fedorenko "Kıbrısın temsilcisi Dışişleri Bakanıdır, onun için önce o konuşsun" dedi ve ilâve etti:

"— Aslında Konseye ilk müracaatı Kıbrıs yapmıştır. O zaman toplantı tehir edildi. Kıbrıs delegesi ilk toplantıda memleketinin karşısında bulunduğu tehlikeleri anlatamamıştı. Kıbrıs Hükümetinin ve Cumhurbaşkanının Konseyden ne beklediklerini bilmek önemlidir."

Fakat ingiliz delegesi söz hakkının kendisinde bulunduğu hususunda ısrar etti ve Başkan ona hak verdi. Bunun üzerinedir ki ingiliz delegesi görüşünü anlattı.

Taraflar konuşuyor

İngiliz delegesini Kıbrıs temsilcisi, onu Turgut Menemenoioğlu, onu da yunan delegesi takip ettiler. İngiltere, Türkiye ve Yunanistan milletlerarası bir polis kuvvetinin Adaya gönderilmesinin en önemli mesele olduğu hususunda birleştiler. İngiliz delege Makariosuun ne uyuşmaz bir adam olduğunu misaller ve hadiseler zikrederek bildirdi. Sir Patrick Dean "İlk önce Adaya sükûnet geri gelmelidir" dedi.



Turgut Menemencioğlu
Yedek kuvvet

Fakat Kiprianu konuşmaya başlayınca, işin içindeki iş bir defa daha suyun yüzüne çıktı. Makariosun temsilcisinin söylediği şuydu: Kıbrısa hiç kimse müdahale edemez. Şunu açıkça belirtmek isterim ki eğer mevcut anlaşmalar bazı kimseler tarafından Kıbrısın bağımsızlığına ve bütünlüğüne sınır getirir şekilde yorumlanıyorsa bu anlaşmalar bizim için mevcut değildir. Milletlerarası bir kuvvet Adaya, eğer Türkiye mevcut anlaşmalara göre haklarını kullanmak ister ve asker çıkarırsa ona karşı mukavemet etmek için gönderilmelidir!

Yani Kiprianunun istediği asker, Kıbrıstaki Makarios Hükümetini Türkiyeye karşı, gereğinde silâh kullanarak savunacak bir kuvvet olacaktır. Bu kuvvetin himayesinde Makarios Adadaki türk cemaatini sultası altına alacaktır. Rus delegesinin bu teklifteh pek hoşlandığı hemen görüldü. Bir kaç senedir bize boyuna dostluk şarkıları söylemiş olan Krutçefin temsilcisi, Kiprianu konuştuktan sonra toplantının talik edilmesini istedi. Ötekiler itiraz ettiler: Türkiye de konuşacaktı!

Nitekim toplantı, Türkiye ve Yunanistan delegeleri konuştuktan, sonra talik edildi.

Büyükler kapışıyor

Kıbrıs İşinin, gerçekte hangi seviyede ele alınmakta olduğu ertesi günkü müzakerelerde ortaya çıktı. O celsede, Rusya ile Amerika görüşlerini söylediler. Amerikanın bir prensibi savunduğu hemen anlaşıldı, Rusyanın ise demagoji yaparak Makariosu kışkırttığı ortaya çıktı. Zira Amerikanın Birleşmiş Milletlerdeki Başdelegesi ve eski Cumhurbaşkanı adayı Stevenson büyük bir serinkanlılıkla ve kendinden, davasından emin adamların ağırbaşlılığı içinde meseleyi herkesin gözleri önüne serdi: Milletlerarası bir andlaşma, tek taraflı olarak iptal edilebilir mi ve Güvenlik Konseyinin milletlerarası bir andlaşmayı tebdil veya tağyir etmek hakkı var mıdır? Amerika adına Stevenson buna kesin bir hayır cevabı verdi. Ondan sonra, bir defa bu prensibi ve Zürih ile Londra Andlaşmalarının yürürlükte bulunduğu gerçeğini konuşmasına temel yaptıktan sonra Başdelege Adadaki bütün huzursuzlukların sebebinin Makariostan başkası olmadığını bildirdi.

Stevensonun konuşması, Rus delegesi Fedorenkonun o günkü konuşmasına cevap mahiyetinde oldu. Rus delege oturumun başında tam 45 dakika konuştu, fakat bir çelişmenin içinden kendisini kurtaramadı. Fedorenko, Birleşmiş Milletlerin bir andlaşmayı tebdil veya tağyir hakkı olduğunu söylemedi. İfadesine göre, 1960 Andlaşmalarının siperinde İngiltere ve Türkiye Kıbrısa tecavüz emellerini gizliyorlardı! Fedorenko tabii, en ziyade NATO'yu itham etti, fakat Rusya için geri çekilme kapılarını da açık tuttu.

Güvenlik Konseyi, toplantısını Cumaya bıraktı. Dikkati çeken husus, İngiltere Konseye bir. karar suretiyle geldiği halde bunu Başkanlığa sunmamağıdır Bu suretle. Genel Sekreter U'Thant'ın bir teklifine yeşil ışık yakılmaktadır. Fakat U'Thant da 1960 Andlaşmalarının mevcudiyetini ve bunların yürürlükte olduğunu kabul ettiğine göre Makariosun inadın da ısrar etmesi sürpriz olmayacaktır.

Partiler

Danışıklı döğüş

Haftanın başlarında Salı günü Siyasi Partiler Kanunu Tasarısı, şimdilik meçhul olan bir tarihte tekrar görüşülmek üzere rafa kaldırıldı. Oysa Kıbrıs olaylarının yanı sıra, son günlerin başlıca polemik konusu bu olmuş, her kafadan, her çevreden türlü sesler yükselmişti. Tenkidler sahiplerinin bulunduktan çevrelere göre çeşitli uçlardan yöneltiliyor ve tasarı bir bütün olarak değil de "fil ve körler" hikâyesinde olduğu gibi belirli bazı kısımları müstakilen ele alınarak inceleniyordu. Böylece tenkid sahiplerinin bakış' açılarına göre tasarı türlü tefsirlere uğradı. Faşist karakterli oldu, sol temayüllü görüldü ve hattâ Anayasaya aykırı olduğu dahi ileri sürüldü.

Ancak bu tehkidler nihayet birer fikrin ifadesidir ve Hükümetin karşı fikirlerle ortaya çıkarak bunları çürütmesi mümkündür. Oysa tasarıyı sabote etmek için başka yollara da başvurulmuştur. Tasarının Millet Meclisinde görüşüldüğü süre boyunca AP kürsüde fikre karşı fikirle mücadeleden daima kaçınmış ve artık beylikleşmiş bir takım küçük parlâmento oyunlarını tercih etmiştir. AP yöneticileri sık sık Gruplarını Meclisten Çekmişler ve sonra da içerde bıraktıkları 5 üye vasıtasıyla çoğunluk kalmadığını ve müzakerelerin devam edemiyeceğini ileri sürmüşlerdir. AP nin bu obstrüksiyonu ilk bakışta başarılı bir taktik gibi görünmekteyse de işin asımda bilerek veya bilmeyerek diğer partilerin bu taktiğin uygulanmasına filet olmaları AP nin işini kolaylaştırmıştır. Zira 44 üyeden müteşekkil AP grubu 154 kişilik Mecliste çoğunluğu teşkil etmemektedir. Diğer partilere mensup milletvekillerinin biraz daha *az* kahve içmeleri, koridorlara biraz daha seyrek çıkmaları ile bu çeşit obstrüksiyonların kolayca önlenmesi mümkün olacaktı.

Ama, olamadı.




Emin Paksüt - Fethi Çelikbaş
Sevimli sözcüler!

Maceralar gemisi

Siyasi Partiler Kanunu Tasarısının ilk hazırlıkları bundan iki yıl kadar geriye, Birinci Koalisyon Hükümeti devrine kadar uzanmaktadır. O tarihte AP ile CHP nin müştereken imzaladıkları protokolde, bu kanunun Anayasanın iki yıl içinde çıkarılmasını emrettiği kanunlardan olduğu kabul edilmiş ve hemen hazırlıklara geçilmiştir.

Böylece başlıyan çalışmalara sonradan çeşitli, kollardan devam edildi. CHP ve AP Gruplarında birer komisyon kuruldu. İçişleri Bakanlığında bir tasarı hazırlandı. Bu arada Kasım Gülek ve Kemal Sarıibrahimoğlu da bir Siyasi Partiler Kanunu teklifi sundular. Gerek Gülekin teklifi ve gerekse İçişleri Bakanlığında hazırlanmış olan tasarı tatmin edici bulunmadı. Birincisi tamamen yuvarlak lâflarla doluydu ve bir çok boşlukları vardı. İkincisi ise, bir ceza kanunu niteliğindeydi. Her ikisi de beğenilmeyerek, İkinci Koalisyon Hükümeti tarafından **CHP,** YTP, ve CKMP den ikişer kişiyle temsil edilen bir komisyon kuruldu. Komisyon daha önceki grup çalışmaları. Hükümet tasarısı ve Gülekin kanun teklifini dikkate alarak yeni bir tasan hazırladı ve Hükümete sundu.

Kısa bir süre önce Millet Meclisinde görüşmelerine başlanan bu tasan özellikle AP Grupunca hiç de müspet karşılanmadı. Taşarının hazırlık safhasında bu. partiden en ufak bir sızıltı çıkmadığı halde görüşmelerde. AP militanları bir bardak suda fırtına yaratabilmek için ellerinden geleni yaptılar. Tasarının tümü hakkında yapılan konuşmalarla başlıyan müzakerelerde bir türlü maddelere geçmek mümkün olamadı.

Önceleri tenkidlerin ağırlık merkesini tasarının Anayasaya aykırı olduğu fikri teşkil etmekte ve gerekçe olarak da Anyasada demokratik rejimin vazgeçilmez unsuru olarak gösterilen siyasi partilerin, bu kanunla kolayca bertaraf edilebileceği ileri sürülmekteydi. Ama unutulan husus AP yöneticilerinin Anayasaya aykırı olduğunu ileri sürdükleri bu kanunun lüzumuna Birinci Koalisyon Hükümeti .sırasında nasıl olup da imza koydukları ve böyle bir kanunun koalisyon protokolünde yer almasına o zaman niçin ses çıkarmadıklarıydı. Bu husus kendilerine gerekli şekilde hatırlatıldığında bu sefer, de kanunun çok geniş bir sahayı kapsadığı Heri sürüldü. AP ye göre Anayasanın 19. ve 57. Maddeleri bu kanunun öngördüğü meseleleri ele almaktadır ve üstelik bir de ceza kanunu meriyettedir. O halde gene aynı şeyleri ifade eden yeni bir kanuna ihtiyaç yoktur. İlk bakışta son derece haklı gibi görünen bu teklifin de gerçekle en ufak bir ilgisi yoktur. Zira, Anayasanın 19. ve 57. maddeleri umumi hükümlerdir ve bu hükümlerin bir kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Nitekim Anayasada bu husus iki yıl içinde çıkarılması gereken kanunları öngören geçici maddede de açıkça belirtilmiş bulunmaktadır. Ceza Kanunu ise doğrudan doğruya şahısları ilzam etmektedir.

Satıhtaki meseleler

Geçen haftanın sonlarında Siyasi Partiler Kanunu Tasarısı ile ilgili müzakereler yepyeni bir safhaya girdi. AP yöneticileri bunun böyle devam edemiyeceğini ileri sürerek bütün partilerin katılacakları bir uzlaştırma Komisyonu kurulmasını istediler. Meseleler burada incelenecek, mümkünse bir hal çaresi bulunacaktı. Teklif başta CHP olmak üzere bütün partiler tarafından müspet karşılandı. Komisyon bayram tatilinden de istifade ederek Cuma akşamından itibaren çalışmalarına başladı.

Görüşmelerin ağırlık merkezini başlangıçta, tasarının Anayasaya aykırı olup olmadığı meselesi teşkil etti. AP liler soruyor. Coşkun Kırca da bu soruları ustalıkla cevaplandırıyordu. Daha sonra bu kanunun çok geniş bir alanı kapsadığı İleri sürüldü ve "böyle bir kanun karşısında bütün siyasi partilerin tüzükleri aşağı yukarı aynı olacaktır" dendi. Ön seçimlerden şikâyet edildi. AP tarafından gelen bu yakınmalar, bazen Kırca ve bazen de Emin Paksüt ve Çelikbaş tarafından cevaplandırıldı. Kırca kanunun partilere yeteri kadar serbest bir saha tanımakta olduğunu, kendilerine istedikleri kadar tüzük hazırlayabileceğini söyledi, ön seçimlerin artık dejenere olmuş aday yoklamaları için en iyi çare olduğunu izah etti. Aslında AP nin tenkidlerinde haslı noktalar yok değildir. Meselâ, bir seçim çevresinde 1000 den aşağı Kayıtlı üyesi olmayan partilerin, aday yoklamalarını Genel Merkez kanalıyla yapmaları bunlardan biridir. Zira her kayıtlı üyenin yılda en aşağı 12 lira aidat ödemesi gerekmektedir ki, Türkiyenin mevcut şartlan göz önünde tutulursa -köylü çoğu zaman 60 kuruşluk vergi borcunu ödeyememekte ve bu yüzden mahkemeye düşmektedir- bunun doğuracağı aksaklıklar kolayca tahmin edilebilir. Kanun bu şekilde yürürlüğe girdiği takdirde 1000 seçmen için 12 bin lirayı ödeyebilecek mali güçte olanlar seçilebilecek ve Millet Meclisi bir burjuva meclisi haline gelecektir. Bu ise parlâmentoda halkın değil, belirli bir zümrenin temsil edilmesi demektir. Öte yandan genel merkeze tanınmış olan yüzde 5 ilâ 15 arasında değişebilen merkez kontenjanı da bu mahzuru karşılamaktan uzaktır. AP liler bu orana da itiraz etmekte ve her partinin genel merkez kontenjanını kendi tüzüğüne göre tesbit etmesini istemektedirler. Oysa maddenin gerekçesi bu kontenjan kanalıyla Parlâmentoya her türlü politik endişeden imkân nisbetinde uzak kimseleri estirmektir. Zira seçim-



Ragıp Gümüşpala
Kim okur, kim dinler ?

Dehşet içinde bir parti

Korkudan gözleri dönmüş, telaştı, her tarafı titreyen, yüzü sapsarı bir parti: A.P.

Nedir bu korkunun sebebi? Siyasi Partiler Kanunu! Bakınız, bu partinin bir organı Siyasi Partiler Kanununu nasıl anlayıp, nasıl anlatıyor:

"Çemişkezekte bir partili solculuktan, sağcılıktan veya buna mümasil bir suçtan mahkûm oldu mu, bu hal onun mensup olduğu partinin kapatılması için kafi sebeptir!.

Bir ilçenin.parti idare kurulu suç sayılacak her hangi bir kararı yanlışlıkla da olsa aldı mı, o parti yok ediliyor.

Bir partilinin işlediği suçtan milyonlara dayanan bir parti hakkındaki bu ağır kararı demokrasi kuralları ile telif etmeye imkân var mıdır?"

Halbuki, Siyasi Partiler Kanunu bu değildir. Siyasi Partiler Kanununu böyle anlamaya da imkân yoktur. Bu, gerçeğin pek kaba bir detormasyonundan başka birşey sayılamaz. Bir partilinin mahkûm olmasıyla bir parti kapatılır mıymış? Elbette kapatılmaz. Ama Siyasi Partiler Kanunuyla da kapatılmamaktadır ki.. Bir ilçenin parti idare kurulunun suç işlemesiyle bir parti yok edilir miymiş? Elbette edilmez. Ama, Siyasi Partiler Kanunuyla da yok edilmemektedir ki..

Siyasi Partiler Kanunu neyi menediyor? Bir partili, Anayasann bir partinin kapatılması için kâfi gördüğü suçlardan birini işleyecek, partisi de onu reddetmeyecek, yani suçuna fiilen iştirak ettiğini gösterecek, parti o zaman Anayasa Mahkemesi önünde hesap verecektir.' Yoksa, partiyi ilzanı etmeyen, partinin reddettiği bir suçtan dolayı Anayasa Mahkemesinin ceza vermesi bahis konusu bile değildir. Siyasi Partiler Kanunu, Anayasada zaten derpiş edilmiş bir takım hususların tatbikat sahasını nizama sokmaktan başka bir şey yapmamaktadır.

Peki, niçin A.P, dehşet içinde?

Çünkü A.P. ye bu suretle, "Tavşana kaç, tazıya tut" demek kapısı kapatılmakta, başına da Damoklesinkine pek benzeyen bir ağır kılıç asılmaktadır. Hem yobazları kışkırtacaksın, onları tutacaksın, hem de bu suçtan Anayasa Mahkemesi önünde hesap vermeyeceksin,. Hem Devrimlerin aleyhtarlarını sinende barındıracaksın, hem de Devrim aleyhtarı olarak sana kimse bir şey söyleyemeyecek. Hem tarihimizdeki her ileri hareketi bir komünist veya Siyonist tahriki sayanı Mecliste kendi sıralarının başına oturtacaksın, hem de 31 Mart hortlakçısı diye yakana kimse yapışmayacak.

Ya, yağma var Pala Paşa? A.P. şöyle bir etrafına bakınmalıdır: Kendisinden başka bir gocunan var mı? Acaba, nedir bunun sebebi?

lerde ne çeşit politik yatarımların iltifat gördüğü artık hemen herkes tarafından bilinmektedir.

Mızrak ve çuval...

Ancak bütün bu yalanmalar AP den tasarıya yöneltilmekte olan tenkidlerin, sadece yaldızını teşkil etmektedir. Asıl gaye tasarının 27 Mayıs, devrimler, Atatürk ve din istismarı ile ilgili maddelerinin kanunlaşmasını önlemektir. Ancak bu konuların Millet Meclisinde kürsüden açık açık söylenmesinin yaratacağı havadan çekinen AP yöneticileri bir uzlaştırma komisyonu kurulmasını pek çıkar yol olarak görmüşler ve hissettirmeden görüşmeleri bu yöne kaydırmak istemişlerdir. AP liler bu konuda:

"— Koridorda bir meseleyi 5-6 CHP li milletvekili ile konuştuğumuz zaman hiç bir hadise çıkmıyor, üstelik onlar da bize hak veriyorlar ama aynı şeyleri kürsüden, hem de daha hafif bir şekilde ifade ettiğimiz zaman olmadık müdahalelerle karşılaşıyoruz" demektedirler.

Ancak Türkiyede dinin siyasete âlet edildiği, 27 Mayısa karşı olmanın bir siyasi yatırım olduğu, Atatürk ve devrimlere gizlice de olsa dil uzatıldığı hemen herkesin bildiği gerçeklerdir ve bunların mutlaka önlenmesi gerekmektedir. Bu sebeple tasarının 133. maddesinde bir siyasi parinin bu çeşit faaliyetlerin mihrakı haline geldiği tesbit edildiği takdirde kapatılabileceğine hükmolunmaktadır. Ancak bu karar keyfi değildir, bir takım formalitelere ve Anayasa Mahkmesinin takdirine bırakılmıştır. İşte AP li yöneticilerin eteklerini tutuşturan madde de budur. Zira onlara göre mihrak kelimesi tamamen takdire bağlı bir mefhumdur ve bu takdir de Anayasa Mahkemesine bırakılmıştır. Bir parti içinden kısa fasılalarla 15-20 üye çıkıp 27 Mayısın da. Atatürkün de onun devriklerinin de aleyhinde konuşabilir, bu konuşmalar için de en müsait ortam AP toplantılarıdır. O halde AP kanun dışı faaliyetlerin bir mihrakı olarak mı kabul edilecektir? Burada AP liler maddenin karşısına olmadık bir gerekçe ile çıkmakta ve "bu madde ile cezaların şahsiliği prensibi zedelenmekte, birkaç şahıs yüzünden partiler kapatılarak, hükmi şahıslar da cezalandırılmaktadır" demektedirler. Tabiî bu sözlerin de gerçekle hiç bir ilgisi yoktur. Sadece küçük bir kelime oyunudur.

Haftanın başlarında Salı sabahı saat 9'dan 10,30'a kadar devam eden son bir toplantıdan sonra uzlaştırma komisyonu çalışmalarına son verildi.

Şimdi merakla beklenen husus, tasarı ile ilgili görüşmelere ne zaman başlanacağıdır. Bütçe müzakereleri 1 Marta kadar devam edecek ve ondan sonra da Parlâmento 10 günlük bir tatile girecektir. Daha sonra ise Senato seçimleri için kura çekilecek, CHP il kongreleri başlayacaktır. Gerek CHP ve gerekse AP çevrelerinde, tasarının en erken Senato seçimlerinden sonra ele alınabileceği tahmin edilmektedir. Zaten AP nin de isteği bundan başka bir şey değildir. AP Genel Başkanı Ragıp Gümüşpalanın demeci, Grup Başkan Vekili Ali Naili Erdemin radyodaki Siyasi Partiler Kanunu ile ilgili bir açık oturtma davet edildiği halde gelmeyişi, Millet Meclisinde başvurulan oyunlar bu amaca 'erişmek için kullanılan taktiğin çeşitli yönlerini teşkil etmektedir. Taktik kısa bir süre için de olsa başarıyla sonuçlanmıştır.

Bütçe

Kim dinliyor?..

Haftanın başlarında Salı akşamı Ferit Melen, Millet Meclisi kürsüsünden bir takım rakkamlar sıralıyor. Türkiyenin 1964 yılı bütçesini izah ediyordu. Elindeki bir tomar kâğıt hayli incelmiş, konuşmasının sonlarına gelmişti. Sözlerin anlaşılması için hecelerin üzerine basarak kelimeleri ağır ağır telâffuz ediyordu. Bu arada salona tembel adımlarla bir kaç milletvekili giriyor, 8-10 kişilik başka gruplar kahve içmek üzere koridorlara açılan kapılara doğru yürüyorlardı. Melenden sonra YTP Grupu adına söz alan Orhan Apaydın yaptığı hayli güzel ve akademik bir konuşmayla havayı biraz olsun canlandırmayı başarabildi. Ama Sirmenin beklenmedik kararıyla verilen yemek tatili, salonda esasen arada bir görünen milletvekilleri adedinin büsbütün azalmasına sebep oldu. Saatler 21,45 i gösterdiği sırada sadece 57 - bu rakkama Başkanlık Divanı üyeleri de danildir - milletvekili kalmıştı. Bunların 34'ü CHP'li, 8'i AP li, 7'si YTP li, 2'si MP li ve l'i de CKMP li idi. 5 tane de müstakil milletvekili vardı. Apaydının konuşmasından sonra Başkan Fuat Sirmen MP Grupu adına konuşacak olan Zekâi Dormanı kürsüye çağırdı. Ama üzerleri tomar tomar kâğıtlarla dolu, boş sıralardan hiç bir cevap alamadı. Daha sonra AP li İhsan Gürsanı aradı. Fakat ö da yoktu. Her iki milletvekili de konuşmalarının güme gitmemesi için sabahı beklemeyi tercih etmişlerdi. Sirmen çaresiz CHP adına konuşacak olan Çanakkale Milletvekili Şefik İnana söz verdi. Birkaç dakika sonra, Gürsanın bu ani gaybubetinin sebebini bir AP milletvekili:



Melen Mecliste konuşuyor
"Dert çok, hemdert yok"

"— Ne yapsın adamcağız, bu bütçe konuşması için tam bir yıldır hazırlanmaktaydı" diyerek izah etti.

İşte 1964 yılı bütçe görüşmeleri böylesine ilgisiz bir hava içinde başladı. Salı günü öğleden sonra başlıyan ve Çarşamba, sabahı devam eden müzakereler sırasında . hemen hemen bütün partilerin tutumları biliniyordu ve hiç kimsede en ufak bir merak hissi yoktu. Bütçe, İkinci Koalisyon Hükümetindeki ortaklık sebebiyle gerek YTP ve gerekse de CKMP nin damgalarını taşımaktadır ve bu sebeple bu iki partiden bütçenin hiç değilse kalın çizgilerinde, büyük çapta bir muhalefet beklemek yersizdir. AP ve Bölükbaşının MP si ise müzmin muhalefetin gerektirdiği şekilde aynı paralelde yer alacaklardır.

Şimdilik merak edilen tek husus vergi reform kanunlarının ne zaman Millet Meclisine getirileceğidir. Zira bütçenin kabulü her şeyden çok kesin gelir tahminlerine ihtiyaç göstermektedir.

Sıkı Yönetim

Doğru bir adım..

AP li Hasan Özkay işaret parmağını havada birkaç defa salladıktan sonra:

"— Bu örfiyi uzatma şeyleri hususu üzerindeki üzüntüm büyüktür" dedi.

Olay haftanın ortalarında Çarşamba günü, Millet Meclisinde seçti. O gün Ankara ve İstahbulda Sıkı Yönetimin iki ay daha uzatılması meselesi görüşülmekteydi. Az önce İsmet İnönü bir konuşma yaparak Sıkı Yönetimin uzatılmasının nedenlerini açık açık ortaya koymuş ve 21 Mayıs faillerinden üçünün idamları meselesine temas ettikten sonra konuşmasını:

"— Kıbrıs meselesine atıfta bulunabilirdik. Ama siz BMM üyelerinin dış politikayı bilmelerine ve şuurlu takiplerine güvendik" diyerek bitirmişti. Başbakanın konuşmasından sonra konuşmak isteyenlerin pek çoğu aynı şeyleri düşünüyordu: Kürsüye gelerek Sıkı Yönetim aleyhinde olmaktan çok İnönü aleyhinde, onun konuşmasına cevap verecek nitelikte bir konuşma yapmak. Bu arada Ahmet Tahtakılıç söz almak için çırpınıyor, Saadet Evren Kaçar ise kendisine sataşma olduğunu sesinin bütün kuvvetiyle Başkanlık Divanına bağırıyordu. Ama Başkan hiç oralı olmadı. Sırayı takip ederek Özkaya söz verdi. Özkay konuşmasına "örfiyi uzatma şeyleri hususu üzerindeki üzüntüm büyüktür" diyerek başladı ve daha buna benzer Dek çok anlaşılmayan kelimeler mırıldandı. Esasen daha önce konuşanlar da - YTP Grupu adına konuşan Burhan Apaydın hariç- kürsüye sadece birşeyler söylemiş olmak için çıkmışlardı. Meselâ CKMP nin değişmez sözcüsü Seyfi Öztürk, "Hükümetin fevkalâde tedbirlerle kendilerine munzam kuvvet temin etmeleri doğru değildir" fetvasını vermiş, MP adına konuşan Zekâl Dorman ise "Üç kişiyi asacağız diye Anayasayı zorlamağa hakkımız yok" demişti. Dorman galiba Sıkı Yönetimin uzatılma sebebi olarak sadece, bu üç kişinin asılmasını görüyordu ve Başbakanın konuşmasının sonlarında dış politika konusunda yaptığı imadan herhalde hiç birşey anlamamıştı. Görüşmelerin başlıca sürprizini AP adma Turhan Bilginin kürsüye gelmesi teşkil etti. Gerek basında ve gerekse de politika çevrelerinde aklı başında bir politikacı olarak tanınan Bilgini kürsüye çıkarmakla AP. bu tehlikeli konuyu hiç bir sızıltıya' meydan vermeden savuşturdu.



Turhan Bilgin
Dam üstünde saksağan

Esasen daha önce alınmış Grup kararına göre Ankarada Sıkı yönetimin devamı desteklenecek, itiraz sadece İstanbulla ilgili olacaktı. Ancak gerek MP ve gerekse de CKMP nin daha uç tekliflerle ortaya çıkmaları üzerine Bilgin, her iki ilde de Sıkı Yönetimin kaldırılmasını istemek zorunda kaldı.

Görüşmelerin bir diğer özelliğini de konuşmalarda kullanılan terimler, teşkil, etti. İsmet İnönü özet bir titizlikle Sıkı Yönetim terimi üzerinde ikrar ederken, MP ve CKMP sözcüleri "Örfi İdare" den bahsettiler.. Ama doğrusu en osmanlı dil CHP Grup sözcüsü Fethi Çelikbaşınkiydi. Çelikbaş hemen her cümlesinde "İdare-i Örfiye" terimini kullandı.

Yapılan iş'arî oylamada 164 e karşı 262 oyla Sıkı Yönetimin uzatılması kabul edildi. -

Oylama sırasında ortaya çıkan bir gerçek de. bütçe müzakerelerinin bundan sonraki seyri üzerine ışık tutmaktadır. Hiç değilse yeni vergi kanunları gelinceye kadar YTP ve CHP aynı paralelde oy kullanacaklar, AP ve MP ise sarşı bir kamp olarak birleşeceklerdir. Bu arada CKMP nin tutumu için Sesin bir şey söylemek şimdilik mümkün değildir.

DÜNYADA OLUP BiTENLER

Yunanistan

Geç Gelen Zafer

Geride bıraktığımız haftanın son günü, Yunanistanda dört ay içinde ikinci defa sandık başına giden seçmenler, verdikleri oylarla, ihtiyar Papandreu'nun Merkez Partileri Birliğini önemli bir çoğunlukla işbaşına getirdiler. Böylece 76 yaşındaki kurt politikacı, uzun bir ayrılıktan sonra yeniden Yunanistan Başbakanı olacaktır. Yunan seçmenlerinin verdiği son oylar, Papandreu'nun iniş ve çıkışlarla dolu uzun siyasî haaytının en büyük başarısı sayılabilir.

İei naslına bakılırsa, Yunan halkı Papandreu'ya bundan dört ay kadar önce, 3 Kasım 1963 'de yapılan genel seçimlerde de en fazla oyu vermiş, fakat ihtiyar politikacı, sağladığı çoğunluk sağ kanadın, ya da komünistlerin desteği olmadan kuvvetli bir hükümet kurulmasına elverecek kadar fazla olmadığı için, elli günlük bir başbakanlıktan sonra yeni seçimlere gitmek üzere iktidardan ayrılmıştı. Geçen hafta sonunda yapılan seçimlerin sonucuna bakılırsa, bu davranış, Papandreu'ya şimdi daha büyük ve daha rahat bir çoğunlukla işbaşına gelme fırsatını sağlamıştır.

Bilindiği gibi, Yunanistanda uzun bir süredir hüküm süren siyasî istikrarsızlık; eski Başbakan Karamanlisin muhalefetin devamlı saldırılarına dayanamayarak geçen yılın sonlarına doğru istifa etmesiyle başlamıştı. O zaman, başlarında Papandreu ile Venizelosun bulunduğu muhalefet ileri gelenleri, Karamanlisi yapılan Seçimlerde hile ve baskı yollarına başvurmak, Yunanistanda bir diktatörlük idaresi kurmaya yeltenmekle suçluyorlardı, 3 Kasım 1963 'd e yapılan seçimlerde yunan halkının önemli bir kısmı muhalefetin bu iddialarını benimsemiş olmalı ki Karamanlisin Radikal Birlik Partisini iktidardan indirmiş, fakat Papandreu'nun Merkez " Partileri Birliğine de kuvvetli bir çoğunluk vermemiştir. Geçen hafta yapılan seçimler Merkez Partileri Birliğinin kesin üstünlüğüyle son bulduğuna göre, artık Yunanistan uzun süren siyasî istikrarsızlıktan kurtulmuş demektir.

Sonuçlar ve anlamı

*H*aftanın ortasında Atinadan alınan haberlere bakılırsa geçen yılın sonlarında yapılan seçimlerde oyların yüzde 42'sini alıp 138 sandalye ile yetinmek zorunda kalan Merkez Partileri Birliği, bu sefer oyların yüzde 52'sini aşkın bir çoğunluk toplamış ve 180'e yakın sandalye kazanmıştır. Bu demektir ki Merkez Partileri Birliği 300 üyeli Yunan Parlâmentosunda mutlak çoğunluğu eline geçirmiştir ve ihtiyar politikacı Papandreu diğer hiçbir partinin desteği olmadan yeni hükümeti kurabilecektir.



Papandreu
Muradına eren adamı

Geçen seçimlerde oyların yüzde 40'ını, Parlâmentodaki koltukların da 132'sini kazanan Radikal Birlik Partisi ise, bu sefer oyların yüzde 35'ini toplayabilmiş, Parlâmentoda 100 kadar sandalye ile yetinmek zorunda kalmıştır. Bunun Karamanlisin partisi için büyük bir bozgun olduğuna şüphe edilemez. Fakat bu" bozgunun Karamanlisin siyasî hayatında büyük etkiler yapması beklenmemelidir. Çünkü eski Başbakan zaten geçen seçimlerden sonra politikadan çekilerek kendi kendini Parise sürgün etmişti. Radikal Birlik Partisini bu bozgundan kurtarıp teşkilâtına yeni bir çekidüzen vermek görevi, şimdi, Karamanlis kabinelerinde çeşitli bakanlıklar yapmış olan yeni başkan Panayotis Kanellopulosa düşmektedir.

Geçen hafta yapılan seçimlerde gerileyen partilerin ikincisi de, komünist eğilimli Demokratik Sol Partiler Birliği (EDA) dir. Geçen seçimlerde oyların yüzde 15'ine yakın bir bölümünü toplayan EDA, bu seçim defterini yüzde 12 ile kapatmıştır. Gelen haberlere bakılırsa, geçen Seçimlerde başka bir ilerici parti göremedikleri için oylarını aşırı sola veren bazı aydınlar, bu sefer Merkez Partileri Birliğini desteklemeyi daha uygun görmüşlerdir.

Neden Papandreu?

Sıkı neden üstüste Merkez Partileri on yapılan iki seçimde yunan hal- Birliğini desteklemiştir? Yorumcular, bu soruyu çeşitli şekilde cevaplandırmaktadırlar. Gecen seçimlerde Karamanlisin başarısızlığa uğramasının başlıca sebebi, uzun süren bir iktidarın getirdiği olağan yıpranmadan başka birşey değildi. Diğer yandan, tarımla uğraşanların iktisadî durumları da, tarım ürünleri değerinin sabit tutulması yüzünden, önemli şekilde bozulmaya başlamıştı ve Karamanlis, enflâsyon korkusundan, bunları memnun etmek için hiçbir tavize yanaşmıyordu. Nihayet, muhalefetin Karamanlısı bir diktatörlük kurmak istemekle suçlaması da, yunan seçmenlerini korkutmuştu.

3 Kaşım 1963 seçimlerinden sonra elli günlük Başbakanlık devresinde Papandreu, aldığı bazı kararlarla seçmenler üzerinde olumlu bir etki yapmasını başarmıştır. Tarımla uğraşanları, sevindiren tedbirlerin başında, hid şüphesiz, çiftçi borçlarının tecil edilmesi gelmektedir. Bundan başka, milli eğitimle ilgili olarak aldığı bazı kararlar da aydınları ümitlendirmiştir. Bu kararların başında da, devlet eliyle yapılan bütün eğitim çalışmalarının parasız olması gelmektedir. Nihayet Papandreu, eğer yeni seçimleri kazanırsa, 1947 yılındaki iç savaş sırasında hapse atılan komünistleri affedeceğini ilan ederek bazı solcuları da kendi tarafına çekmeyi başarmıştır.

Venirelossuz hükümet

Seçimlerin yapılıp sonuçların alınmasıyla birlikte, iki ayı aşkın bir süredir Başbakanlık yapan Pareskevopulos, Yunan Kralına istifasını vermiş bulunmaktadır. Kral, geride bıraktığımız Salı günü Papandreu'yu çağırarak kendisinden yeni Yunan Hükümetini kurmasını istemiştir. Yorumculara bakılırsa, bu yeni hükümet, Papandre-' u"nun Kasım seçimlerinden sonra kurduğa elli günlük hükümetten pek değişik olmayacaktır.

Yeni Papandreu hükümetinde, birincisine bakarak, en önemli değişiklik, hiç şüphesiz, Venizelosun yokluğu olacaktır. Bu emektar politikacının geçen ay içinde birdenbire hayata gözlerini yumması üzerine, Papandreu simdi kendine yeni bir Dışişleri Bakanı seçmek durumunda kalmıştır. Şu satırların yazıldığı sıraya kadar bunun kim olacağı konusunda hiçbir belirti yoktu. Yeni Yunan hükümetini bekleyen en önemli mesele Kıbrıs anlaşmazlığı olduğuna göre, bu koltuğa serinkanlı, dirayetli ve Parlâmentonun güvenini kazanmış birinin getirilmesin de büyük fayda vardır.

Batı Almanya

Taze kan

Geçen hafta Batı Almanyanın Bad Godersberg şehrinde olağanüstü bir kongre toplayan Alman Sosyal Demokrat Partisi. Batı Berlin Belediye Başkanı Willy Brandt'ı kendine başkan seçti. Kongrenin yaptığı bu seçim kimse için büyük bir sürpriz olmadı. Çünkü herkes, parti içinde genç ve enerjik bir liderlik kurulmasını istiyordu. Doğrusu, bunun için Willy Brandt'tan iyisi bulunamazdı. Bir kere gençti, elli yaşma daha yeni gelmişti. Enerjikti, yıllardır Batı Berlini büyük bir başarıyla yönetiyor, bu şehrin özgürlük savaşı için yılda binlerce mil uçup düzinelerle devleti dolaşıyordu.

Bilindiği gibi, Alman Sosyal Demokrat Partisi, onbir yıldır, Adenauer'in en büyük rakibi Erich Ollenhauer tarafından yönetilmektedir. Fakat Ollenhauer. Adenauer'in işbaşından ayrılmasmdan kısa bir süre sonra, 1963 Aralığında oluvermiştir. Eski Başkanın bütün çalışmalarına rağmen Sosyal Demokratlar, Batı Alman Kalkınmasının sembolü olarak görülen Adenauer'in liderliğindeki Hristiyan Demokrat Partisinin karşısında, uzun yıllar İkinci plânda kalmışlardı. Fakat 1961 Eylülünde yapılan seçimlerde Hrdstiyan Demokratlar için gerileme işaretleri belirince, Sosyal Demokratlar kendilerini iktidara her zamandan daha yakın görmeye başlamış bulunmaktadırlar. Ollenhauer'in ölümü de, onlara, partinin gün geçtikçe yaşlanan idaresini gençleştirmek fırsatını vermiştir. Sosyal Demokratlar, şimdi, önümüzdeki yıl yapılacak seçimlere büyük ümitlerle bakmaya başlamışlardır.

Akıncı politika

Bata Almanyanın ekonomik durumu şu sırada alabildiğine iyi olduğuna



Willy Brandt
Dönemeçte

göre, Sosyal Demokratların önümüzdeki seçimlerde kampanyaları iç meselelere dayamaları beklenmektedir, Willy Brandt'ın olağanüstü kongrede yaptığı konuşmadan da anlaşılacağı gibi, 1965 seçim kampanyasında başlıca rolü, dış politika oynayacaktır. Batı Berlin Belediye. Başkam, Almanya için daha olumlu ve daha akıncı bir dış politika taraflısıdır. Bir yandan Amerika Birleşik Devletleriyle ortak ve onunla eşit haklara sahip bir birleşik Avrupa kurulmasını, diğer taraftan da Doğu Avrupanın hayat seviyesinin yükseltilmesi için gayret sarfedilmesini savunmaktadır. Brandıt'a göre Doğu ile Batı arasındaki bağıntılar, ancak. Doğu Avrupanın iktisadî durumu düzeldikçe iyileşebilir ve Batı Almanya, Doğudaki komşularının kalkınmasında en önemli rolü oynayabilecek durumdadır.

Bundan başka, Brandt, iki Almanya arasındaki ayrılığın da belki uzun, insanüstü sabır isteyen, fakat mutlaka faydalı karşılıklı görüşmelerle giderilebileceğini de düşünmektedir. Nitekim, geçen Noelde Batı Berliniilerin Doğu Berlindekş yakınlarını ziyaret etmek müsaadesini de, komünist idarecilerle yaptığı uzun görüşmeler sonunda sağlamıştır. Gelen haberlere bakılırsa, şimdi de. aynı idarecilerle önümüzdeki dinî yortularda da duvarın aralanmasını sağlamak için görüşmeler yapmaktadır. Eğer bunu başarabilirse, Brandt, hiç şüphesiz almanların gözüne iki Almanya meselesini çözecek en yeterli adam olarak görünecektir.

YAYINLAR

Kitaplar

Tabii ve Hasta cepheleri ile

CİNSİYET-AŞK-EVLİLİK

Yazan : Prof. Dr. Rasim Adasal (Tarhan Kitabevi Ankara 1963, Güzel İstanbul Matbaası, 514 sayfa, ciltli 40 lira)

Ankara Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği Direktörü olan Prof. Dr. Rasim Adasal, sıradan bir doktor, sıradan bir öğretim üyesi değildir. Uzun, çok uzun yıllardan beri iyi ettiği hastaları sa--ar hattâ ondan da çok Türk Basınına yazdığı yazılarıyla ününü genişleten Prof. Adasal, bu kere okuyucularının ve hastalarının karşısına bir kitapla çıkmış.

Prof. Adasal. Cinsiyet - Aşk - Evlilik adını verdiği' kitabına yazdığı önsözde kitabın yazılış amaçlarını şöyle anlatıyor: "Cinsiyet-Aşk-Evlilik gibi birbiriyle çok yakından ilgili üç ismi taşıyan bu kitabımı, başından sonuna kadar okumadan daha ziyade etiketine göre hüküm yerecek olanlar aldanırlar. Zira cinsiyet 20. asırda bile insan organizmasının dışında metafizik veya mistik bir şey sayılmakta, hattâ bazılarına göre de günlük konuşmalarda bir istihza konusu olmaktadır. Halbuki bu kitabı başından sonuna kadar merakla okuyacaklar ise senelerden beri bir ruh hekiminin, bir üniversite hocasının bu önemli beşeri konu ile ne kadar uğraştığını, ne kadar eser incelediğini, teoriler yanında objektif günlük vakalara ne kadar dayandığını ve bu kitabım bilhassa gençler ve cinsiyetleri itibariyle ıstırap çekenler için kaleme aldığını müşahede edeceklerdir. Bu kitabın ana gayelerinden biri de cinsiyet ve ruh sağlığıdır.

Nitekim cinsiyet, aşk, evlilik gibi insanın hayati fonksiyonları incelenirken normal ve sosyal cepheleri olduğu kadar anormal ve marazi tarafları birçok incelikleri ve çıplaklıkları ile ele alınmış ve bir çok şöhretli seksologların, psikologların, ruh hekimlerinin çeşitli görüşlerini mütalâa ederken tamamiyle realite prensiplerine riayet edilmiştir.

Bunun bilhassa cinsel terbiyeye muhtaç olan gençler cinsiyete ve evlilik problemlerine ait gaileleri bulunan aile reisleri ile nihayet bütün bu hallerin ıstıraplıları için mümkün olduğu kadar kolay anlaşılır bir vulgarizasyon kitabı olmasına önem verilmiş; ancak bütün bahislerde ilmi hüviyet ve seviyenin muhafaza edilmesine çalışılmıştır."

Prof. Adasalın 514 sayfalık kitabının bellibaşlı bölümleri ve başlıkları şunlar: Cinsiyet, efsanevi ve gerçek cinsiyet, çocuk cinsiyeti, cinsel ihtiyaç ,ve kudret, cinsel baskılar, kompleksler, cinsiyet kimyası, kadınlık psikolojisi, şehvet mekanizmaları, cinsel cazibe, ahlâk ve cinsiyet...

Cinsel bozukluklar, cinsel yorgunluklar, ağrılı cinsel münasebet, vajinismus, kısırlık, kadının ve erkeğin kritik çağları,' cinsel sapıklıklar, mastürbasyon, cinsiyet taşkınlıkları, yakınlar ile sevişme, cinsel münasebet seyircileri, çıplaklık teşhiri, sürtünme, sadizm, mazohizm, ölü aşkı, hayvanlar ile sevişme, homoseksüalite.

Aşk psikolojisi, mânevi ve plâtonik aşk, aşkın hasta şekilleri, aşk hastalıkları, evlilik, aile saadetinin şartları. kıskançlık psikolojisi, evlilik nefretleri, evlilik bahtsızlıkları; bekârlık, fahişelik, cinsel terbiye.

Rasim Adasal, babacan edalı profesyonel bir yazar. Ele aldığı bu çok kritik konulu kitabı, bir ders kitabının, ya da bilimsel bir araştırmanın kuruluğuna, soğukluğuna düşürmediği gibi, insanların hayvani içgüdülerini dürtükleyen aşağılık bir üslûba da düşmemiş. Konuyu son derece usturuplu bir' şekilde, okuyucunun ilgisini dalma uyanık tutacak şekilde işlemiş.' Yedisinden yetmişine, ister erkek, ister dişi, her insanoğlunu ilgilendirecek bu kitabı okumasını okuyucularıma salık veririm.

İlhami SOYSAL

SEBEBİM KUĞU KUŞU

Uğurol Barlasın şiirleri. 32 sayfa 2 lira, 1963 İstanbul Yurttaş yayınları No. 8

SONSUZ GECELERİN ÖTESİNDE.

Halit Fahri Ozansoyun şiirleri, 96 sayfa 500 kuruş, İstanbul 1964, Baha Matbaası

ÖLÜMSÜZ ATAMIZA DEYİŞLER

Vehbi Cem Aşkunun şiirleri, 16 safya 125 kuruş. Eskişehir **1963,** Güzeliş Matbaası

BÜZÜN ŞARKILARI

Ümit Yaşar Oğuzcanın nesirleri, 60 sayfa 300 kuruş, İstanbul 1963, Ü yayınları

AŞIK İHSAN İ VE GÜLLÜŞAH

Şiirlerini derleyen Rüştü Karaoğlu, 79 sayfa ,250 kuruş, Ankara 1963 Yargıçoglu Matbaası

Dergiler:

KİTAP BELLETEN

Aylık Bibliografya Dergisi.

Elif Kitabevi sahibi Aslan Kaynardağ tarafından 31 sayıdır.' çıkarılan bu dergi, dağıtım imkanları pek iyi olmadığı ve hele alıcıları pek fazla bulunmadığı halde son derece önemli bir hizmet görüyor, İstanbulun meşhur Sahaflar Çarşısının en dinamik ve okumuş yazmış elemanı Kaynardağın inatla yayınlamaya devam ettiği derginin Ocak sayısında, 1963'deki yayın hayatımız üzerine bir inceleme, Edebiyat Fakültesinin 100. yıldönümü konusunda bir yazı, Mahmut H. Şakirin Bursa Salnameleri Üzerinde bibliografik bir araştırması, Metin-Andın Türk Tiyatrosu üzerine "Kitaplar" adlı bir yazısı. "Türkmenistanda Atasözleri" başlıklı Dimitri Teodoridisin bir makalesi ve bir önceki ayın bellibaşlı yayınlarını gösteren listeler yer almaktadır.

İsteme adresi 'Elif Kitabevi, Beyazıt - İstanbul" olan Kitap Belleten dergisini kitap okuma merakındaki okuyucular mutlaka görmelidir. İ. S.

F E N

Radyoculuk

Hedefine yaklaşan kaplumbağa

Geçen hafta Perşembe sabahı toplanan Milli Güvenliik Kurulu, yurdun en önemli ve hayati konularının yanısıra, uzun bir süredenberi ilgili çevrelerde izlenen ve çeşit komisyonlarda tartışma konusu yapılmış bulunan bir dâva hakkında da ilk defa prensip kararına vardı. O gün konuşulan dört konu arasında yer alan -diğerleri Kıbrıs, sivil savunma fonu, yedek subaylığını yapan teknik personelin hizmetleri idi— «amatör radyoculuk» yurdun bunca büyük problemlerle karşılaştığı şu günlerde bazıları tarafından ele alınmağa değer önemde işlerden sanılmamaktaysa da, başta Güvenlik Kurulu olmak üzere, işlerin içyüzünü bilen kişilerin bunun önemini talkdir ettiklerine hiç şüphe yoktur. Nitekim Kuruldan çıkan karar müsbet bir adım sayılabilecek kadar olumluydu. Karara göre amatör radyoculuğun yurdumuzda da geliştirilmesi ve buna müsaade edilmesi bir ilke olarak kabul ediliyor, ancak bu amaçla önceden hasırlanarak Meclise sevkedilen kanun tasarısı yetersiz görüldüğünden, yenilen, daha geniş ve etraflı bir şekilde hazırlanarak sunulmak üzere Ulaştırma Bakanlığına ödev veriliyordu.

Aslında bu kanun tasarısının hazırlanması ve Türkiyede ilk amatör radyoculuğun kurulabilmesi için yapılan çalışmaların tarihi hayli eskidir. Bu hususta ilk teşebbüsler yine resmi kurumlar demek olan Üniversiteler ve Yüksek Okullardan gelmiştir. Maamafih halen yürürlükteki 3222 sayılı Telsiz Kanununun öğretim amacıyla Radyo yayınları yanmak isteyen okullara özel bir müsaadenin verilebileceğini derpiş eden maddesinin bunda etkisi büyük olmuştur. Bunun dışında hiçbir özel şahsa hiçbir sebeple bu yetkinin yerilmesine de bugünkü kanun müsait bulunmamaktadır. Türkiye bu yönden dünyada en muhafazakâr ve "antidemokratik» hükümlerin yürürlükte olduğu biricik ülke olarak uygarlık dünyasında kamu oyu önünde müşkül bir durumda bulunmaktadır.

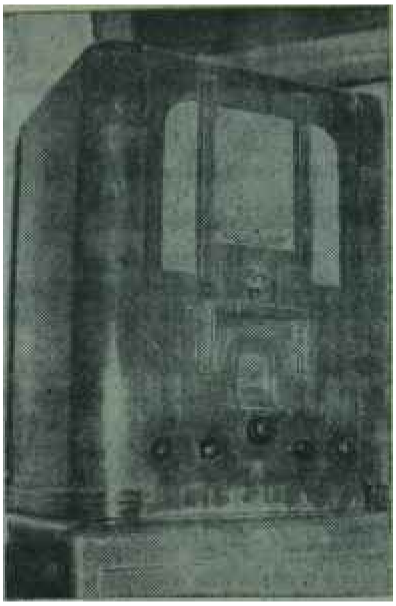
Sahipsiz kalan taftan

Nihayet durumun bu kadar kötü olduğunun görerek harekete geçen Türk Elektrik Mühendisleri Odası bir komisyon kurdu. bu komisyona evvelce bu işle uğraşmış olanlarla resmi görevi dolayısiyle bizzat isle ilgili kişileri getirdi. Bu komisyonun yaptığı sürekli çalışmalar sonunda «ortaya bir kanun taslağı ile, büyük değer taşıyan bir gerekçe raporu çıktı. Özellikle bu gerekçede kullanılmak ürere dünya istatistiklerinden toplanan bilgiler Türkiyedeki durumun ışığında incelenince hazin tarafları bir kere daha görüldü. Dünyada, bütün Demirperde gerisi ülkeleri ile Afrikadaki yeni bağımsızlığına kavuşmuş ülkeler de dahil olmak üzere, hiçbir memlekette amatör radyoculuğun yasak edilmemiş bulunduğu bir kere daha öğrenildi. Elektrik mühendislerinden kurulan komisyon medeniyet ölçülerine ve hergün gelişmekte olan dünyadaki câri anlayışa göre tam bir terslik gösteren bu durumu bir bildiriyle basına, Meclis ve Senato liselerine, ilgili devlet mekanizmasına buyurdu, ama bu sesler o sıralarda yine hâd bir gelişme göstermekte olan koalisyon gürültüleri arasında işitilmedi bile...

Komisyon bu arada hazırladığı esasları da gerekçesiyle ihtiva eden bir kanun tasarısı hazırlamıştı. Bunu Mecliste ve Senatoda savunmak, bir an önce kanunlaşıp yürürlüğe girmesini sağlamak üzere iki Parlâmento üyesine ricada bulunuldu. Aydın ilinden seçilmiş bulunan üyeler —İskender Cenap Ege ile İsmet Sezgin— bunu kabullendiler. Böylelikle çalışmalar verimli bir safhaya intikal etirildiyse de, sonradan Parlâmentodaki komisyon çalışmalarına gerekli ilgi gösterilmedi, iş usulen Güvenlik Kuruluna intikal etti. Genelkurmay, Türkiyede radyo yardımıyla böyle amatör haberleşmelerinin yapılmasında bir sakınca görmüyordu. İtiraz edenler, özellikle Emniyetçilerdi. Bunlar, eski alışkanlıkla, işin kontrolünün zor olduğunu, bunu sağlamadıkça böyle bir şeye izin vermenin zarar doğuracağını iddia ediyorlardı. Oysa ki bugünkü hâlde, kendilerinin de kabul ettikleri gibi, yurt çapında bir kontrol ve dinleme teşkilâtı mevcut olmadığından, casusluk ve diğer zararlı amaçlarla yayın yapılabilmesi ihtimâli yüzlerce ve hattâ binlerce amatör radyocunun her an sağlayacakları dinleme imkânları' arasında yapılabileceğinden pek çok fazladır. Nitekim, Amerikada ve amatör radyoculuğun geliştiği bütün ileri ülkelerde bu gibi yayınları kontrol eden ve hattâ casusları yakalatanların da yine bizzat amatörler olduğu kendilerine anlatıldı.

Sabırla koruk helva...

Nihayet son defa, geçen hafta. Milli Güvenlik Kurulunun yaptığı toplantıya getirilen tasarı bilhassa genç ve kıymetli elektronik mühendislerinden Albay Cudi Meriç tarafından



Bir radyo vericisi
Yeni bir eğlence

Kuruldakilere açıklandı. Bu açıklama büyük bir ilgi topladı, prensip olarak, amatörlüğün Türkiyede de geliştirilmesindeki faydalar —çok şükür— anlaşıldı. Yalnız bazı Kurul üyeleri, tasarının şekline ve formalitelere değindiler. Bir kere, hazırlanan —ve Parlâmento üyeleri tarafından sunulduğu hâlde onların ilgisizliği yüzünden savunması başkaları tarafından yapılmak zorunda kalınan— tasarıda cezai müeyyideler belirtilmemişti. Kanun tekniği bakımından buna lüzum vardı. Öte yandan, Emniyet teşkilâtının «kontrol» mekanizmasının kurulması yönündeki itirazı da, —nedense yersiz görülmeyerek— kabûl edildi. Neticede konu, esastan alınıp daha geniş ve etraflı bîr tasarı hazırlanmak üzere. Ulaştırma Bakanlığına ödev olarak verildi.

Şimdi, Amerikada ve Avrupanın bütün ileri ülkelerinde amatör radyoculuğun ne büyük yararlıklar sağladığını ve memlekette elektronik bilgiye, sahip elemanlar yetiştirilmesinde, felâket zamanlarrnda mevcut haberleşme şebekesinin ise yaramaz hâle geldiğinde nasıl insanilik hizmetine girerek faydalar sağladığını bilen, işten anlayan elektrik mühendisleri, kanunun gerçekleşmesinin böylece en az birkaç ay geriye atılmış oluşuna üzülmekle beraber, hiç değilse prensibin kabul edilmiş oluşunu bile bir» ileri adım sayarak teselli bulmaktadırlar. Temenni olunan, Ulaştırma Bakanlığının bu konuda anlayışla ve ileri bir görüşle bîr an önce gerekli tasarıyı hazırlayıp yeniden Meclise getirmesidir.

Tüli'den haberler



Şubat ortasında Fransız Kültür Heyeti de bir haftalık bir tatile girdi Tatilden önce "Lola" isimli güzel bir de film gösterdi. Geçen hafta pazartesi gecesi bu filmi görmeye gelenler gene bir hayli kalabalıktı. Prof. Yavuz Abadan ve eşi Nermin Abadan, Ulvi Cemal Erkin ve eşi Ferhunde Erkin, Bülent Yazıcı, filmin seyircileri arasındaydılar. Ayrıca, genellikle bu sinemada sık sık görülen garip saç tuvaletli gençkızlarla, bilhassa delikanlılar göze çarpıyorlardı.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin Türkiyedeki temsilcisi Prens Z. Lippe ile pek güzel ve zarif genç eşi Prenses Lippe geçen hafta, yeni tayin oldundukları Casablanca'ya gitmek üzere memleketimizden ayrıldılar. Burada pek sevilen bu çift, birçok türk dosları tarafından üzüntü ile uğurlandı. Mükemmel bir binici olan Prenses, buradaki süvari arkadaşlarına teessürle veda etti. Av ve arkeoloji meraklısı yakışıklı Prens de birçok yakın dostundan ayrılmak zorunda kaldı.

Büyük bir keşmekeş içinde bulunan ve âdeta Hükümetin başına dert olan Atom Enerjisi Komisyonu nihayet genç ve enerjik Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Hüdai Oralın hâzik ellerine tevdi olundu. Böylece, bu komisyon ,çok yakında, başıbozuktan ve keyfî tasarruflardan kurtarılacaklar. Bu müesseseden astronomik rakamlarda maaş alan bazı kimseler herhalde pek memnun değildirler.

Devlet Bakanı Vefik Pirinççioğlu, rahatsızlığı sebebiyle, bir müddettir evinde istirahat etmekteydi. Bayramertesi işine bağlıyacağı sanılmaktadır.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu bu bayramı Ankarada geçirmeye mecbur kalınca, bütün günlerini Anadolu Kulübündeki mûtad bezik partilerine hasretti.

Şu cingöz fransızlar!

Fransa geçenlerde. General de Gaulle'ün V. Cumhuriyetinin beşinci yıldönümünü kutladı. Başbakan Pompidou o münasebetle bütün hükümet üyelerini yemeğe davet etti ve kendilerine, V. Cumhuriyetin icraatını hikâye eden, itinayla basılmış birer broşür hediye etti. "V. nin 5 senesi" adını taşıyan broşür ertesi gün umuma dağıtılacaktı.

Halbuki, Bakanlara verilmiş olan nüshalar da toplattırıldı!

Bunun sebebi, broşürde "pek müessif" iki "tashih hatası" un yapılmış olmasıdır.

Hatalardan biri şudur: Broşürde, Anayasa Konseyinin kurulmasıyla ilgili bir kanunun metni vardır. Kanunun 14. Maddesi şöyledir: "Les decisions et avis du Conseil constitutionnel sont rendus par sept conseillers a= Anayasa Konseyinin kararları ve görüşleri yedi Konsey üyesi tarafından verilir." Broşürde "konsey üyesi" mânasına gelen "conseillers" kelimesinin sadece ilk dört harfi çıkmıştır: cons! Bu ise. arvoda ve oldukça edepsiz bir mânada "andavallılar" demektir.

İkinci hata, her halde tesadüf, gene aynı kelimededir. 17 Maddede "Les lois, trausmises au Conseil. = Konseye sevkedilen kanunlar" ibaresindeki "Conseil" ke limesinin sadece ilk üç harfi çıkmıştır: con! Bu da, "andavallı" manasınadır.

Şimdi Fransada herkes bu "hata" lardan bahsetmekte ve katıla katıla gülmektedir.

Ne adamdır, şu fransızlar!

Ziraat Mühendisleri Odasının İmar ve İskân Bakanlığı konferans salonunda tertiplediği Toprak Reformu seminerinde Tarım Bakanı Turan Şahin. Adalet Bakanı Sedat Çumralı Ve Yargıtay Başkanı Recai Seçkin davetliler huzurunda çok ilgi çekici tebliğler sundular. Halk oyunu çok ilgilendiren bu konuyu gazeteciler de büyük bir dikkatle takip ettiler. Eski Tarım Bakanlarından Şevket Raşit Hatipoğlu, toprak reformunun memlekemizdeki tarihçesini anlatırken çok heyecanlıydı. Hazırlıksız olduğunu belirtmesine rağmen, içini dökme fırsatı bulmuş olmanın sevinci içindeydi Konuşmasında, Kâğıthanede toprak dağıtılmış olduğuna da değindi. Bir ara senatörlerin, Senato Başkanının mesajı ile Bütçe oylamasına çağrılmaları, seminerin sürprizi oldu. Tebliğler sonunda herhangi bir görüşme açılmadığından, toplantı seminerden ziyade bir konferans mahiyetinde kaldı.

Geçen haftanın başlarında, salı günü Sanatseverler Kulübünde, Üniversiteli Kadınlar Derneği tarafından Halide Edip Adıvarı anma günü tertiplendi. Toplantıya merhumun oğlu Âyetullah Sayar, Demek üyeleri ve edebiyatla ilgili seçkin kimseler katıldı. Salon, Adıvarın büyük bir resmi ve çiçeklerle pek zarif bir şekilde düzenlenmişti. Kolejin edebiyat öğretmenlerinden Semiramis Yazıcının. Adıvarın çeşitli cephelerini anlatan özlü konuşmasından sonra, Devlet Tiyatrosu artistlerinden Tijen Par ve Tomris Oğuzalp, yazarın dört eserinden parçalar, okudular. Bunlardan tarihî "Sultanahmet Beyannamesi" çok ilgi çekti. Ayni kuşağın temsilcisi Yakup Kadri Karaosmanoğlu, davet üzerine kürsüye geldi. Halide Edipten ziyade kendinden bahseden konuşmasında büyük yazarın sanat hayatına temas etti ve "zarif ve modern bir hanımefendi", olduğuna işaretle yetindi.

Toplantının sonunda, Halide Edip Adıvarın Millî Mücadele senelerindeki kıyafetini andırır şekilde giyinmiş olan kadın ressamlarımızdan Ayhan Dürrüoğlunun, konu ile hiç ilgisi olmıyan, bir' şiiri okumaya başlaması, idarecileri bir hayli üzdü ve acele olarak toplantının sona erdiğini ilana mecbur bıraktı.

Yine Sanatseverler Kulübünde, bayramın birinci günü, Genç Sahne Derneği tarafından "Şiir Dünyası" adı altında bir toplantı yapıldı. Prog-

amın ilk kısmı pek sönük geçti. İkinci kısımda Devlet Tiyatrosu sanatkârlarının okudukları şiirler- durumu kısmen kurtardı. Bilhassa Semih Servenin, okuya okuya artık ihtisas keşfettiği "Telli Kavak" şiiri yine çok başarılı oldu. Zafer Ergin de ikinci parçayı pek iyi okudu. Bayram olmasına rağmen dinleyiciler pek kalabaçıktı. Çoğunluğu gençler teşkil ediliyordu. Acaba bu geniş ilgi, Sanatsevenler Kulübü yönetim kurulunu, şöyle doyurucu, mükemmel bir şiir gecesi tertibi hususunda gayrete geçirir mi?

Geçen hafta içinde, başkentin bilhassa yabancı çevrelerini fazlasıyla meşgul eden bir evlenme oldu.



Brezilya Büyük Elçiliğindeki düğün

Şâhâne toplantı

Brezilya Büyük Elçisi J. E. de Sousa Freitas'ın kızı Maria Helena ile, Portekiz Büyük Elçilik kâtibi Dr. Manuel Augusto Malheiro Dias, Atatürk Bulvarındaki İtalyan kilisesinde yapılan bir din! törenden sonra Brezilya Elçilik binasında saat 12.15 ten 13.30 a kadar süren bir "Porto d'honeur"de misafirlerini ağırladılar. Davet saat 2'y kadar devam etti. Pek kalabalık olan düğünde bilhassa gelinin elbisesi nazarı dikkati çekiyordu. Genç terzilerimizden Leylâ Berkinin hazırladığı gelinlik, bütün kordiplomatik mensupları tarafından takdirle karşılandı Gelinin bütün elbiseleri de aynı terzihanede hazırlanmış

Düğün çok kalabalık ve çok gösterişliydi. Erkekler umumiyetle koyu renk veya jaket-atay giymişlerdi. Hanımlar da abiye elbiseler ve umumiyetle şapkalarla pek ağır ve zariftiler Davetliler arasında Belçika Büyük Elçisi M. Robert Feueaux ve eşi, İspanya Büyük Elçisi ve eşi Hint Büyük Elçisi ve eşi, Fransız Büyük Elçisi M. Bernard Hardion ve beyaz kürk mantosu, zarif şapkası ile eşi Mme. Hardion, İran Büyük Elçiliğinden M. Assar, İngiliz Büyük Elçilik müsteşarının pek zarif hanımı, İspanya Büyük Elçilik başkâtibi M. J. Villacieros ve siyah saçlı, siyah tuvaletli, çok cici eşi, kordiplomatiğin göze çarpan grupunu teşkil ediyorlardı.

Davetin üirk misafirleri, ailenin türk dostları ile hariciyecilerinden ibaretti. Yüksek Murakabeden yüksek mühendis Kerim Berki ile, siyah, çok şık ve ağır elbisesi içinde tam bir avrupalı havası taşıyan eşi Nermin Berki ve önü nölü sade elbisesi ile kuzları Leylâ, Dışişleri Bakanlığından Fuat Bayramoğlu ve zarif eşi Nesteren Bayratnoğlu, Halûk Kura ve Ankaranın 10 zarif kadınından bîri sıfatını çok haklı olarak kazanmış olan eşi Lâle Kura hazırdılar. Bayan Kura siyah yüksek şapkası ile çok değişik ve zarifti. Muhlis Ete ile eşi de misafirler arasındaydılar.

İller Bankasının genç ve yakışıklı mühendislerinden Orhan Serez ile Ayşe Serez geçen haftanın sonlarında İstanbulda nişanlandılar. Serez dünya evine girmek üzere bu ilk adımı atarken son derece neşeliydi.



Ziyaretler

Bir bayram ziyareti

Güçsüzlük muhakkak surette ihtiyarlık değil, çalışma fonksiyonlarının kaybolmasıdır. İnsan yedi yaşında da güçsüz olabilir, yetmiş yaşında da...»

Dr. Refik Aybars, bu sözleri söyledikten sonra Önündeki makete eğildi re merakla kendisini dinleyenlere maket hakkında izahat vermeğe başladı.

Olay Şeker bayramının ilk günü Başkentte, İtfaiye Meydanındaki Güçsüzler Yurdunda geçti. Konuşmayı dinleyenler, Ankara Belediye Başkanı Halil Sezai Erkut ile, yeni seçilerek işbasına gelen Belediye Meclisi üyelerinden ibaretti. Üyeler o gün, başta Güçsüzler Yurdu olmak üzere, Belediyeye bağlı Belediye hastahanesi, Temizlik işleri, İtfaiye ve Zabıta müdürlüklerini ziyarete gitmişlerdi. Belediye tarafından «Kimsesizleri, Yaşlıları, Güçsüzleri Barındırma ve Dinlendirme Yurdu Yaptırma Derneği"ne hibe edilen Keçiörendeki büyük arazi üzerine bu yıl inşa edilmeye bağlanacak olan Güçsüzler Yurdu gerçekten memleketin çok büyük bir ihtiyacını karşılıyacaktır. Memleketimizde 500 biri kimsesiz, iş yapamıyacak durumda güçsüz vardır ve bunların ancak 100 bini himaye görmektedir. Keçiörendeki site ise 1500 güçsüzü, modern bir şekilde, rehabilitasyon imkânları ile beraber, barındıracak, ücretli ve ücretsiz yarakları bulunan ihtiyarlık, hasta hanesi ve yaşlanmış ihtiyarların konforlu ve rahat bir hayat sürmelerini Bağlıyacak olan ikişer kişilik, 18 daireli apartıman binası ve çalışma atölyeleri, camisi, diğer tesisleriyle güçsüzlere gerçek bir yuva olacaktır- Belediyenin hibe eltiği geniş arazinin bir kıs-; mı Millî Eğitim Bakanlığına verilecek, burada bir ilkokul ile bir çocuk bahçesinin ' yapılması sağlanacaktır.; Böylece, ihtiyarların dünyadan tecrit edilmemesi prensibi de, en modern bir anlayış içinde, uygulanmış olacaktır.

Geleceği parlak bir kurum

Dernek bugün, inşaata bağlıyacak kadar tüylenmiştir ve. iki milyona yakın parası vardır. Fakat inşaatı bitirebilmek için, daha çok yardıma ihtiyacı olacaktır. Güçsüzler Yurdunun,, kendisini bu işe adamış bulunan Baştabibi, Göğüs Hastalıkları mütehassısı Dr. Refik Aybars, halkın bu yardımı yapacağından emin bulunmaktadır. Çünkü yurt, İtfaiye Meydanındaki bugünkü nüvesi ile bütün yurttaşların sevgi ve güven duygusunu kazanabilmiş ve bugün ihtiyacının bir kısmını, yapılan bağışlarla karşılama durumuna gelmiştir. Derneh, site inşaatını bitirdikten sonra, siteyi gine Belediyeye devredecek ve Yurt Belediye yardımı ve döner sermaye ile idare edilecektir.

Yurdun büyük bir modern siteye nakli ve güçsüzlerin, bütün imkânlarından faydalanılarak rehabilitasyon merkezlerinde çalıştırılmaları gerçekten güçsüzlere bambaşka bir hayat kapısı açacaktır. Ama bayramın birinci günü İtfaiye Meydanındaki Yurdu gezen Belediye Meclisi üyeleri, asıl meselenin idare olduğunu bir kere daha, yatkından müşahede etmek fırsatını buldular. Bu 30 yataklı küçük Yurt gerçekten mutlu, neşeli, huzurlu bir yerdi ve güçsüzler insana hüzün vermiyor, aksine, teselli kaynağı oluyorlardı. Güçsüzlerin kimisi üyelerle Kıbrıs dâvasını tartıştı, kimisi yazdığı romanı, yaptığı işi gösterdi. Bir güçsüz, Büyük Millet Meclisindeki İş Kanunu Tasarısını merakla izlediğini bildirdi. Kendisi emekli bir fikir işçisi idi ve eline geçen paranın yakında iki misli olacağını umut edyor, gelecek için projeler kuruyordu. Bir güçsüz, yattığı yerde yaptığı küçük radyoyu üyelere dinletti ve onlara hiç de güçsüz olmadığını, ancak böyle bir şefkat yuvasına muhtaç olduğunu ispat etti. Kolları ve kafası çok iyi irliyordu, fakat mefluçtu, yataktan kalkamıyordu.

Bayramda güçsüzlere pek çok yakınları, ziyaretçi olarak, gelmişlerdi. Genç bir karı-koca, Yurttan ayrılırlarken yurdun idealist hemşiresi Lütfiye. Akın kendilerini selâmladı ve;

«— Onu merak etmeyin. Sizin babanız, emin olun ki bizim de babamızdır» dedi.

Törenler

Halide Edip Günü

Genç kadın, dinleyicilerine baktı, sonra kelimelerin üzerinde durarak :

«— Onu, bugün burada, yalnızca [büyük bir romancı ve edebiyat tarihimizin değerli bir elemanı olarak değil, herşeyden önce, kadınlığın yılmaz bîr savunucusu, bir hürriyet ve istiklâl âşığı, bir milli mücadele kahramanı, bir büyük idealist olarak anıyoruz» diye sözlerine başladı.



Halide Edip Adıvar son günlerinde

Bir rüsgârdı, geldi geçti

Olay, geride bıraktığımız hafta içinde Sanatseverler Kulübünde, Üniversiteli Kadınlar Derneğinin tertiplemiş olduğu Halide Edip Adıvarı anma töreninde geçti. Konuşan genç kadın, Ankara Maarif Kolejinin edebiyat öğretmenlerinden Semiramis Yazıcı idi. Sanatseverler Kulübü, erken saatlerden itibaren tıklım tiklini dolmuştu. Ankaralı hanımlar, siyah çarşafı içinde bile kadınlığın sesini toplama duyurabilmiş olan, İstiklâl Savaşına katılan, kitleleri sürükleyen ve İstanbul hükümeti tarafından, bu özellikleri için, idama mahkûm edilmiş bu-

Aile Bütçeleri Anketi

Hiç unutmanı; yeni evlendiğim sıralarda, yıllardan beri ev geçindirmekte olan bir sorumlu, bir aile babası, bana. şöyle bir itirafta bulunmuştu: "— Ne zaman aile bütçesi yapmaya kalkışımşsam, o ay sıkıntıdan kurtulamamışımdır. Günlük ihtiyaçları kâğıt-kalemle tespit etmeli ve ihtiyaçları imkânlara sığdırmak gerçekten çetin bir iştir. Onun işin işin kolayını, kendimi böyle bir zora sokmamakta buldum. Bütçe yanmaktan vazgeçtim. Ev kirası gibi esaslı masrafları aybaşında ayırdıktan sonra, günlük masraflar için cebimdeki paraya göre, kendimi günü gününe ayarlarım.. Varsa yeriz, yoksa yemeyiz.»

Türk ailelerinin bütçe zihniyeti, genel olarak, işte bu yöndedir. Allah verdikçe harcarız, ayın birkaç günü sultan gibi yaşamayı, diğer günler ise mahrumiyetlere katlanmayı, muntazam bir bütçe disiplinine girmeye tercih ederiz. Bu, bizini için daha kolay, daha pratik ve hattâ daha "cömertçe" bir iştir. Cebimizde para varken, sırf bütçe disiplini bakımından, fuzûli de olsa, bazı masraflara "hayır" demek çoğumuza pintilik gibi gelir, küçüklük gibi gelir.

Bu bakımdan ben, Devlet İstatistik Enstitüsünün bugün, çeşitli ekonomik çalışma kollarında büyük bir emekçi kitlesi barındıran Adanadan başlamak üzere. 1966 yılı sonuna kadar, köyler dahil, bütün yurtta uygulamayı düşündüğü «aile bütçeleri anketi» nin, anketörleri bir hayli terleteceği kanısındayım. Ama bu, konunun önemini ve bir an önce ciddiyetle ele alınması zorunluluğunu daha açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Anketin, gerekçede belirtildiği gibi, muhtelif hedefleri vardır ve bu anketin dolduracağı boşluk özellikle, geçen yıl Büyük Mîllet Meclisinde Grev ve Lokavt Kanun Tasarısı görüşülürken meydana çıkmıştır. Bu sırada görülmüştür ki. toplu özleşme yapılırken sık sık başvurulacak gıda, müstehlik, ücret vesaire gibi temel endeksler memleketimizde mevcut değildir. Oysa ki, sağlam bir iş —işveren— işçi düzeninin kurulabilmesi için bu endeksler şarttır. İşte gerekçeden öğrendiğimize göre, «Aile Bütçeleri Anketi» gibi lüzumlu, fakat çetin bir etüdün bütün yurtta yapılmasına önayak olan ana etken, toplumun birimini meydana getiren ailenin sosyal ve ekonomik kalkınmasını sağlamak için gerekli bilgi ve istatistik malûmata kavuşmaktır. Diğer hedefler ise şunlardır: memleketimizde yaşama düzeyi konusunda bilgi sahibi olmak, tipik aile bütçesi kavramına varmak, bugünkü beslenme durumumuz ve sorunları hakkında istatistik bilgi elde etmek, millî gelirin istihlâk yönünden hesaplarını yapmak ve istihlâk malları fiyat endeksleri hazırlamak, bölge gelir, ve plânlaması için gerekli vergilere sahip olmak...

İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve çeşitli teşekküllerle işbirliği yapacak ve anketi XIX. yüzyılın yarısından itibaren mevcut tecrübelere, ünü esaslara, kanunlaşmış kaidelere dayanarak, fakat memleketimizin şartlarını, bu arada okur-yazar oranının düşüklüğünü dikkate alarak eğitilmiş anketörler vasıtasıyla yanacaktır. Bugün dünyanın sosyal ve ekonomik gelişmesi "aile bütçeleri anketleri" nin önemini bütün ileri toplumlarda ön plâna almış bulunmaktadır ve bu anketler 1835 yılından beri özellikle, İsveç, Norveç, İngiltere, Hollanda ve Kanadada başarılı tecrübelere ulaşmış, sosyal ve ekonomik sorunların halledilmesinde yardımcı olmuştur.

Öyle zannediyorum ki anketin en önemli bir faydası da «bütçe fikri» ni toplama aşılamak olacaktır. "Varsa yeriz, yoksa yemeyiz" emniyetinin artık yerini bir ciddi aile bütçesi zihniyetine terketmesi zamanı gelmiştir. Ailede iyi beslenme, huzur, genel olarak konfor ve ihtiyaçların lüks ve fantezinin yerini alması, aile fertlerinin aile gelirine yardımcı olacak şekilde çalışmaları zorunluluğunun meydana çıkması, ailenin toplum kalkınmasına daha aktif bir şekilde katılabilmesi bence bu bütçe zihniyetinin hepimizde daha olumlu bir şekilde yerleşmesine bağlıdır. Devlet istatistik Enstitüsünün bu güzel teşebbüsü, herhalde hu yönden de faydalı olacaktır.

Jale CANDAN

lunan büyük-romancı ve kadın hakları savunucusu Halide Edip Adıvarı anmak üzere toplanmışlardı. Yazarın oğlu Ayetullah Sayar ile eski arkadaşlarından Yakup Kadri Karaosmanoğlu dinleyiciler arasındaydılar.

Semiramis Yazıcı, Halide Edip Adıvarın ülkücü, mücadeleci yönünü, onun canlandırmış olduğu roman kahramanları, vasıtasıyla çok canlı ve cazip bir şekilde dile getirdi ve bu büyük romancının Handan gibi, Rabia gibi ölmezliğe kavuşmuş tiplerini bîr bir ele aldı, romancının bu tiplerde yaratmak istediği yeni türk kadınını anlattı. Halide Edip Adıvarın yarattığı bu tipler, Yakup Kadri Karaosmanoğlunun da belirttiği gibi, realizmden çok idealizmden doğmuş kadınlardır. Bunlar kitlelerden ayrılan, her bakımdan kadınlığı yükselten, çevrenin âdetlerine isyan eden, insani zaaflara düşmeyen, fakat büyük hisler uğruna, meselâ o devirde, bir ecnebi ile dahi evlenebilecek kadar kişilik sahibi, karakterleri kuvvetli, küçük olmıyan, müstesna kadınlardır. Bunlar çevreden aşkın ve kuvvetlidirler, milliyetçi ve ülkücüdürler. Romanlarda zaman zaman beliren asın alafranga, şekil bakımından sözde batılı, eğlence düşkünü kadınlar ise ancak ikinci plândaki kadınlardır ve birincileri daha iyi meydana çıkarmak amacile, fon olarak kullanılmışlardır. Bu romanlarda özellikle çalışan, aktif. çevre üzerinde etkili, kadınlar başrollere seçilmişler ve yazar, yaşatmak istediği, yaratmak istediği modern türk kadınını, bu anlam içinde, kahramanlarında ebedileştirmiştir.

Öteki konuşmacılar

Semiramis Yazıcıdan sonra sahneye çıkan Devlet Tiyatrosu artistlerinden Tijen Par ve Tomris Oğuz Sinekli Bakkaldan, Handandan, Vehbi Dededen pasajlar okudular. YazarıN bir zamanlar Sultanahmet meydanını fetheden meşhur miting konuşması bu defa Sanatsevenler Kulübündeki dinleyicileri etkiledi. Sanatkarlar böylece anma törenine yeni bir renk ve canlılık getirmişlerdi, Yakup Kadri Karaosmanoğlu ise yazara ait hikayelerinde onun edebi değerini, ev kadınlığını, mücahit tarafını, ülkücülüğünü, cesaret ve azmini, kadınca ve erkekçe hallerini, çok eski dostların fikir tartışmaları içinde, samimiyetle canlandırdı. Dinleyiciler, harap bir, evde konforlu ev hayatı yaşayan ve dostlarını misafir ederi, beş çayları tertipleyen, bir yandan ata binip, nişan almasınıöğrenen, cepheye giden, diğer taraftan'-kadınlığın bütün inceliklerini muhafaza eden Halide Edip Adıvarı sahne sahne gözlerinde canlandırdılar ve onunla bol bol iftihar ettiler.

Güzellik

Ruhun aynası gözlerdir

Gözlerin, göz makyajının, güzelliği n 1 numaralı kuvveti olduğu artık kimsenin meçhulü değildir. Modern kadın, gözlerini iyi kullanırsa hem kişiliğini meydana çıkarır, hem de çekici, entellektüel, dinamik, canlı, kısacası «göz alıcı» olur. Bunun için gözleri günün hiçbir saatinde ihmal etmemek, bir yandan onları dinlendirip canlı bir halde tutmak, bir yandan da boya ile onları meydana çıkarmak şarttır.

Kadınlar, göz makyajı konusunda daha cesur olmak zorundadırlar. Birçok kadınlar, göze fazlaca batmak endişesiyle, mesela sadece siyah göz makyajı ile yetinirler. Halbuki iyi seçilmiş ve tene,' saçlara uydurulmuş renkli bir göz makyajı siyahtan hem daha başarılıdır, hem de çok daha kibar durur. Meselâ yeşil, geri ve mavi göz makyajları siyahtan daha İçaçı, daha hoş durabilir. Yalnız, göz makyajının mübalâğaya kaçmadan ve çok itinalı, temiz şekilde yapılması, boyanın üstüste gelmemesi ve birbirine karışmaması şarttır. Meselâ mavi gözlü bir sarışın, gri ve mavi göz makyajı kullanırsa «yeni vizon» rengi ve kahverengi makyajdan daha başarılı bir sonuç elde eder. Bu son renkler daha kumrallar içindir. Zaten en iyisi, bu konuda denemeler yapmaktır. Kirpiklerin iyi boyanması için aynayı masanın üstüne koymak ve ona doğru eğilmek lâzımdır. Bu ameliye sırasında ağzın açık tutulması kirpik hareketlerini önler ve makyajı kolaylaştırır. Kirpikleri boyamadan önce onları pudra ile kalınlaştırmak da çok faydalıdır. Kozmetik bu ince pudra tabakasının üzerine sürülürse sonuç çok güzel olur. Tabii bu ameliyenin aşağıdan yukarıya doğru yapılacağını her kadın bilir, fakat bunun iki veya üç ayrı darbelermede yapılman gerektiği ve her darbeleme arasında kuruma zamanının geçmesi zarureti ekseri unutulur.

Güzelliğin düşmanı: Aşırılık!

Göz kapaklan makjajı ise, birçok kadın için bir lükstür. Halbuki iyi şekilde yapılmış bir gözkapağı makyajı çok önemlidir ve gözlerin asıl parlaklığını veren de budur. Gene bu makyaj sayesindedir ki gözbebeğinin rengi meydana çıkar Ve. bazı kusurları örtmek de mümkün olur. Çeşitti gözkapağı makyaj maddeleri mevcuttur; Mübalâğaya kaçmadıkça bunlar, her saatte güzel bir şekilde tatbik edilebilinir.

Kaşlar da gözler kadar önemlidir. Çünkü güzel kaş olmadıkça güzel göz!' bahis konusu olamaz. Kaşlar daima alt kısımdan alınmalıdır. Gözle kaş arasındaki mesafe geniş oldukça insan daha genç görünür. Kaşlar iyice alındıktan sonra, kaş kalemi ile kusurlar düzeltilmeli, fakat bu, hiçbir zaman sert çizgiler, halinde olmamalı, çizgiancak, kaşın tabii şeklini taklit edeni küçük darbelerle elde edilmelidir. Bu darbeler de her kaş telini ayrı çizer gibi aşağıdan yukarı olmalıdır.

Gözlerin bu kadar makyajı , kaldırabilmek için itinaya da ihtiyaçları' vardır. Bunun için her gece, yatmadan önce, göz kenarlarını kremlemek, iyice temizlemek, gözün içine boya artıklarının kaçmasına mâni olmak, zaman zaman özel banyolarla gözü dinlendir mek, onlara gözbebeğiniz gibi bakmak şarttır.

TİYATRO



Dame N. Valois ve Onat
Ustanın, usta çırağı

Ankara

Bale bölümünün yeni başarısı

Bale bölümünün "Uyuyan Güzel" den sonra, mevsimin ikinci yani balesi olarak çıkardığı "Satranç" (Checkmate), 13 Şubat akşamı Büyük Tiyatroda, gala suvaresi olarak temsil ve icra edilmiş ve büyük bir başarı kazanmıştır.

Türk Balesinin kurucusu olan Dame Ninette de Valois'nın koregrafisihi çizdiği ve bizzat Ankaraya gelerek hazırlık çalışmalarını yönettiği "Satranç" Arthur Bliss'in müziği üzerine yazılmıştır ve modern bale edebiyatnın, icra bakımından, en güç eserlerinden biridir.

"Satranç" ın dekorlarını Refik Eren, kostümlerini de Hâle Eren çizmiş, Orkestrayı Ferit Tüzün yönetmiş tir.

Bellibaşlı rollerden Aşk'ta Meral Kökçam, Ölüm'de Engin Akaoğlu, 1. Kırmızı Şövalye'de Sait Sökmen, 2. Kırmızı Şövalye'de Selçuk Sayıner ve bilhassa Siyah Kraliçe'de Tenasüp Onat mükemmel icralarıyla umumi bir takdir uyandırmışlardır.

Opera ayrılabilir mi?

Devlet Tiyatrosunun bir bölümü olarak kurulmuş olan Operanın, Devlet Operası adı altında bağımsız bir Genel Müdürlük haline getirilmesi yolunda evvelce Maarif Şûrasın da - Tiyatro ve Koordinasyon komis yonlarının kararlarına aykırı olarak -



Oyun : "Doğum Günü" ("The Birthday Party); oyun, 3 perde.
Yazan : Harold Pinter.
Çevirenler : Christtoe ve Bozkurt Kuruç.
Tiyatro : Devlet Tiyatrosu (Oda Tiyatrosu).
Sahneye koyan : Suat Taşer
Dekor - Kostüm : Seza Altındağ
Işık ; İnsan Narınanlı.

Konu : Pinter'in hemen bütün oyunlarında olduğu gibi, hayal ile gerçeğin sarmaşdolaş olduğu, türlü türlü yorumlanabilecek, sadeliği, hattâ basitliği içinde insanoğlunun iç dünyası ile onu saran, etkisi altında tutan dış dünyanın karmaşık sırlarını yer yer duyuran bir oyun. Daha otuz yaşında hayatın yükünü taşımaktan bezmiş, yorgun bir adam vardır: piyanist Stanley. Bir köşecikte, bir pansiyona gelip sığınmış, orada - pansiyonun yaşlı sahibesi - Meg'den sevgi ve şefkat görmüştür. Ama çok geçmeden Goldberg'le McCan,bu iki garip, esrarlı ve güçlü adam, onu alıp götürecekler-dir. Nereye?, Belli değil... Belki ölüme, belki de kaçtığı hayata...
Oynıyanlar : Ali Algın (Peter)-, Süreyya Taşer (Meg). Nihat Aybars (Stanley), Meral Gözendor (Lulu). Hâşim Hekimoğlu (Goldberg), Savaş Başar (McCan).
Beğendiğim : Yazarın, başı sonu olan' bir vaka aramadan - ve aratmadan - kimlikleri bile belli olmıyan kişilerle, sonuna kadar ilgiyle izlenen sağlam bir oyun yapısı kurmakta ve **ona** büyüleyici bir hava vermekte gösterdiği ustalık. Suat Taşerin - yeni bir ifade tarzı, yeni bir ritim getirmemekle beraber - soyut eğilim çabasını - özellikle Stanley-Goldberg-McCan üçlüsünde - duyuran sahne düzeni Nihat Aybarın - ikinci perde finalinde bir çeşit Landru tipine ve melodrama kayan sahnesi bir yana - Stanley'e Süreyya Taşerin de Meg'e - "alışılmış"ın dışına çıkamayan oyunları içinde - kazandırdıkları etkili yüzler. Hâşim Hekimoğlu ile Savaş Başarın ve Meral Gözendorun yeni araştırmaların izlerini taşıyan ölçülü, ifadeli oyunları.
Beğenemediğim : Bir Pinter oyunu ve kişileri için, metinle icra arasında kendini duyuran genel üslûp ve ifade ayrılıkları... Seza Altındağın "yeni"yi "çarpıklık"ta arayan dekoru...
Sonuç : İngiliz dram yazarlığının yeni gelişmelerini izleyenler ve modem tiyatronun seyirciye .bıraktığı yorum çabasına katlanmaktan hoşlananlar için, ilgi çekici bir oyun.

Naciye FEVZİ



Oda Tiyatrosunda -Doğum Günü"
... ölmek de var

bir prensip kararı alınmıştı. Bu prensip kararı üzerine Millî Eğitim Bakanlığı, Operanın bağımsızlığına kavuşmasını, faaliyetinin gelişmesi bakımından zaruri gören bir sanatçı ve İdareci grupuna, maksadı sağlıyacak bir kanun tasarısı hazırlatmış, sonradan bu tasarı Aydın Senatörü Saim Sarıgöllü ile 85 arkadaşı tarafından benimsenerek, kendi teklifleri olarak Meclise sunulmuştu.

Nazari bakımdan kimsenin itiraz etmiyeceği Operanın Devlet Tiyatrosundan ayrılması işi, ne yazık ki tatbikatta bazı önemli mahzurlara yol açmakta ve böyle bir tasarı aceleye getirilerek Meclisten çıkarılırsa, bugün için, fayda yerine zarar vereceği anlaşılmaktadır.

Bu mahzurların başında Devlet Tiyatrosunun büyük dekor ve mizansenli klasik eserler için olduğu kadar teknik bakımdan kusursuz bir sahibe tesisatına ihtiyaç gösteren modern eserler için de faydalanmaktaolduğu Büyük Tiyatro binasının, bağımsızlığına kavuşacak Operaya devredilmesi gelmektedir. O takdirde Devlet Tiyatrosunun ulaştığı sanat seviyesinde önemli yeri olan bu bina meselesi nasıl halledilecektir?. Aynı bina içinde-iki bağımsız Genel Müdürlüğün çalışmasında ve temsiller vermesinde karşılaşılan teknik ve idari güçlükler ise, bir süre önce yapılmış olan iki yıllık denemenin ışığı altında, henüz hatırlardadır. Kaldı ki Opera bölümünün, bugünkü solist kadrosu ve orkestra imkânları bakımından her akşam perdesini açmak ve temsiller vermek kudretinde olmadığı, hele yeni tasarıya göre, imtihan açılarak seslerini kaybetmiş solistler tasfiyeye uğrayınca bu imkânların daha da azalacağı bilinmekte İken.-.

Mahzurlar bundan ibaret de değildir. Teknik atelyeleri ayırmanın, yenilerini kurmanın, ve ancak uzun yıllar ve emekler sonunda yetişmiş mahdut sayıdaki teknik personel Operaya devredilir veya Tiyatroda kalırsa yeni bir teknisyen kadrosu yetiştirmenin güçlükleri, sonra Muhasebe, Levazım, .ambarlar v.s. gibi oldukça geniş bir idari teşkilâtın Opera için de yeniden kurulmasının gerektireceği ağır, mal! külfetleri de göze almak icabedecektir.

İşte, geçen haftanın ortalarında. Milli Eğitim Bakanının başkanlığında toplanan, ilgili idarecilerle uzmanlardan kurulu bir Komisyon, tasarının getireceği bütün bu mahzurlar! enine boyuna görüşmüş, neticede İstanbuldaki Opera binası tamamlanmadan ve Devlet Operası o binaya yerleşmeden önce böyle kesin bir ayınma gidilemiyeceği kanaati konuşamalara hakim olmuştur.





Kent Oyuncularında "Halkın Gözü"

Kocalar uyanıyor

Oyun : 1 — "Kalbin Sesi" (The Private Ear); komedi, 1 perde. 2 — "Halkın Gözü" (The Public Eye); komedi, 1 perde.
Yazan : Peter Shaffer.
Çeviren : Orhan Azizoğlu.

Tiyatro : Kent Oyuncuları topluluğu (Dormen Tiyatrosunda).
Sahneye koyanlar : 1 — Yıldız Kenter. 2 — Müşfik Kenter.
Dekor : Doğan Aksel.
Işık : Nurettin Sezer.

Konu : 1— Hiç tanımadığı, mizacını, zevklerini bilmediği bir gençkıza kendi duygu ve düşüncelerine göre şekil veren, sonra, evine yemeğe çağırdığı ilk akşam, onun, en yakın arkadaşıyla "işi pişirdiğini" farkeden toy bir delikanlının uğradığı hayâl kırıklığı. 2 — Kalıplaşmış evlilik hayatının biteviyeliği içinde, kadın ruhunun her zaman aradığı sıcak ilgiyi, kendilerini kaptırdıkları işleri yüzünden, ihmal eden bencil kocaların karılarının peşine hafiye talanca- kendi kendilerine yarattıklarını anladıkları tehlikeler...

Oynıyanlar : 1 — Erol Günaydın (Bob), Tuncel Kurtiz (Ted), Gülsün Kamu (Doreen). 2 — Erol Günaydın (Julian Christoforou), Tuncel Kurtiz (Charles Sidley), Sema Özcan (Belinda Sidley),

Beğendiğim : Birkaç yıl önce Dormen topluluğunun -Ankarada da- oynadığı "Beş Parmak" tan tanıdığımız Peter Shaffer'in, birer perdelik oyun» ların sıkı disiplini içinde, hayatın acı tatlı gerçeklerini duyurmakta gösterdiği başarı... 1 — Yıldız Kenterin, psikolojik özellikleri değerlendiren, canlı sahne düzeni. Erol Günaydının sıkılgan, hayalci Bob'a: Tuncel Kurtizin da neşeli ve kendinden emin gönül avcısı Ted'e kazandırdıkları inandırıcı yüzler. 2 — Müşfik Kenterin, ingiliz kaşesini veren, ağırbaşlı sahne düzeni Doğan Akselin -her iki oyun için- havalı dekorları. Oburluğu ve şapşallığı içinde şaşılacak kadar ince ruhlu ve düşünceli, özel dedektif Julian'ı pittoresk ve sevimli bir tip halinde yaşatan Erol Günaydının başarılı kompozisyonu. Sema Özcanın canlı ve çekici Belinda'sı.

Beğenemediğim : 1 — Gülsün Kamunun etkisiz Doreen'i. 2 — Tuncel Kurtizin silik kalan Sidley'i.

Sonuç : Erol Günaydın, önemli ve çok değişik iki rolde, bütün kaabiliyetlerini ortaya koyma imkânlarını veren ve yalnız onu seyretmek için kaçırılmaması gereken apayrı çeşnide iki oyun.

Lûtfi AY

S İ N E M A

Filmler

"Kırmızı Dudaklar"

İç ve dış pazar acısından yıllık yapım sayısı normalinin çok üstündeki İtalyan sinemasında her türden İlime rastlanır. Korka filmleri, eski çağların uydurma kahramanlık hikayeleri, mitolojiden fırlamış gülünç, gülünç olduğu kadar da garip yaratıkların akıl almaz serüvenleri: doğunun çekici havasına uygun harmaniyli, benbiyeli, yağız atlı gözde «çöl aslanları», yarı Mussolini çağına yaklaşır «beyaz telefonlu filmlerdin melodram uçurumundaki kişileri, pelikülleri doldurup doldurup boşaltırlar.



Arada, yeni fenşak sinemacılarının direnmesiyle toplumsal sorunlara da eğil inmez değildir.Ama savaş sonrası italyan sinemasının Xeni Gerçekçilik dönemi çoktan kapandığından, bu çeşitten filmlerde bile bir yavanlık, bir yapmacıklı «pembelik» derhal göze çarpar. Eski ustalar yorulmuşlardır. Birçoğu, tükenmenin çizgisinde bıkıntısıyla yürümektedir. Orta kuşak ya yol değiştirmiş, ya da giderek «soyut»a kaymıştır. Cristaldi ve benzeri, cesur yapımcıların ellerinden tuttukları gençler ise, eski ustalardan daha değişik bir açıda gerçeklere eğilmekte ve ele alıp işledikleri gerçeklerin çoğunlukla evrenselliği üzerinde durmaktadırlar.

«Labbra rosse-Kırmızı Dudaklarsın rejisörü Giusseppe Bennati, çizgi olarak yeni kuşak sinemacılarından sayılmamaktadır. Levi ve Zardi ile ortaklaşa yazdıkları senaryosu, gerçi günümüzdeki çözümlenmemiş bir probleme, eski ve yeni kuşak çatışmasına parmak basmaktadır ama, Bennati ne bu problemin altından (kalkacak, ne de herhangi bir çözüm yolu gösterebilecek güçte bir rejisördür.

Hikâyeye göre, avukat Martini —Gabriele Farzetti—, tatile giden kızı Baby —Christine Kaufmann— den bir haber alamayınca, soruşturmalara girişir ve şimdiye kadar farkına varmadığı bir takım gerçeklerle karşılaşır. Soruşturma, babayı kızının yakın arkadaşı İrene —Teanne Valerie— ile karşıkarşıya getirir. İrene'In aracılığında Baby'nin evli ve yaşlı bir erkekle münasebet kurmuş olduğunu öğrenir ve kızının dostu "Carrel —Giorgip Albertazzi— e gider. Bennatl-Levi ve Zardi üçlüsü tarafından kurulan hikâye, bir aralık Broadway aracılığında Hollywood sinemasının üzerine pek düştüğü yaşlı erkek, ya da yaşlı kadın seks dramına kayar. Carrel, Martiniye Baby ile olan tutkulu aşkını anlatır. Dolayısıyla da dramı babalarla çocuklar arası çatışmayı değil, yaşlı erkeklerle münasebet kuran genç. kızların bu yenilmez tutkusunu işlemeye yönelir.

Martini, hikâyeye göre yıkılmış —perdedeki yoruma ve oyuna göre yıkılmamış— Carrel'den ayrılır. Kısa Baby hâla ortalarda yoktur ve kendisinden herhangi bir haber alınamamıştır. Martini, tek ipucunun İrenede olduğu kanısıyla gençkızı bulur ve ona kızı bakında bildiklerini, söylemesi için baskı yapar. Burada olay, yine Baby'nin hikâyesi olmaktan çıkar ve bu defa da Martini İrene askını oluşturmaya başlar. Carrel - Baby'deki yaşlı erkek seks dramı, Martiniîrene'de daha da koyulur. Bundan sonrasında ise, herşey seyircinin beklediği nitelilkte gelişir: Martini, kısa bir anlığına da olsa, Baby'yi unutur ve İren'e tutulur. Sonra kızının gerçeği ile karşıkarşıya gelince —yine seyircinin istediği ve beklediği gibi— geriye çark eder.

Yalnız «son», yeni kuşaklarla bütünüyle değişik bir yapıda ve yine 'değişik bir anlayışı sürdüren eski kuşaklar arasındaki çelişmeyi açık olarak ortaya koymaktadır. Martini, evine döner. Henüz gelişme çağındaki ikinci kızının bir arkadaşı ile olan telefon konuşmasına şahit olur. Telefon konuşması, çocukluktan gençkızlığa geçmenin bütün özelliklerini taşımaktadır. Baby olayına sosyal mevkii dolayısıyla susup göz yuman Martini, eski kuşağın örnek anlayışsızlığıyla küçük, kızının üzerine saldırır ve ona tokatlar.

- Bennati'nin filmi "Labbra rosse-Kırmızı Dudaklar» da seyircisine okutacağı tek rahmet budur.

"Gangsterin Sevgilisi"

Bir Nicholas Ray düşününüz iki bir «Johnny Guitar - Gitaralı Haydut» u, bir «Rebel Without A Cause - Âsi Gençlik» i, bir «Bigger Than Life - Tehlikeli Arzular» ı çevirmiştir ve batili tenkitçilerce «Hollywood sinemasının beş ustasından biri» sayılmaktadır. «Gitaralı Haydut» la değişik bir anlatımlı western'i, «Âsi Gençlik» de savaşın etkilediği günümüz gençliğini ve problemlerini büyük bir rahattık ve kişiliği üstünde veren Ray, «Tehlikeli Arzular» da beklenmedik bir duraklamaya girin iş ve bunu hiç bir ümit ışığı getirmeyen «The 'James Brothers - Sevimli Haydut» la izlemişti.

«Party Girl .«Gangter'in Sevgilisi» de Ray için kurtarıcı bir film değildir. Ünlü yapımcı Joe Pasternak'ın yapım ölçülerine tıpatıp uygunluk gösteren hikayesiyle, elde mevcut kabiliyetsiz oyuncularla —Robert Taylor, Cyd Charisse ve Kent Smith gibi— ortaya konulan «Party Girl - Gangsterin Sevgilisi», Hollywood sinemasında wester'n'ler gibi kendine' özgü bir tü-

rün hiç değişmeyen özelliklerini taşımaktan bir adım olsun ileri gidememiştir.

Leo Katcher'in bir hikâyesine dayanarak George Wells'in düzenlediği senaryo, 1930'ların Amerikasında ve çeteler idare eden büyük gangster liderleri arasında geçen bir konuyu işlemektedir. Lider Bico Angelo —Lee .J. Cobb— yanına alıp yetiştirdiği ve okutup avukat yaptığı Thomas Farrell —Robert Taylor— in akıl hocalığında bütün kirli ve karanlık işlerini kanun çerçevesinde çevirmekte, başı sıkıştığı zaman da Farrell imdadına yetişip kendisini ve adamlarını kanun pençesinden kurtarmaktadır.

Durum, bu çizgi üzerinde gelişirken araya beklenmedik —ya da seyirci acısından beklenen— bir kadım kahraman, figüran dansöz, Vicki —Gyd Chârisse— karışır. Önce, lider Rico'nun verdiği bir şölene paralı ve süs olsun diye çağırılan öbür figüran kızlardan pek bir ayrımı yoktur. Fakat, Vicki'nin Farrell ile karşılaşması ve bu karşılaşmada doğan yeni münasebet, gittikçe lider Rico ile kanunî akıl hocası Farrell'in aralarını açacak ve asıl çatışmayı doğuracaktır.

Bu çatışmada sonradan başkaları da yer alacaklardır. Örneğin çok zorlama bir yoldan Vicki âşığı gangster Canetto —John İreland— Farrell'i —gereksizce— engellemeye çalışır. Öte yandan, savcıdan çok bir politikacı olan Jeffrey Stewart, ,oy avcılığı yüzünden Rico'ya ve çetesine karşı açtığı savaşı hızlandırır.

Rejisör Ray, bir yandan bu tutarsız ve palavradan hikâyesini geliştirirken, bir yandan da kendisinden bekleneni vermekten ısrarla kaçınır. Bu, o çağın bir çeşit tenkit süzgecinden geçme görünümüdür. Rico ve davranışı ancak birkaç küçük bölümde ve karşılıklı konuşmalarda verilerek geçiştirilir. 1982 Chicago'su «Party. Girl - Gangsterin Sevgilisi» nde yoktur. Ne o günlerin büyük amerikan şehri, ne toplumu ve toplum yaşayışı...

Ray için tek kurtuluş- "yolu. Farrell ile Vicki'nin aşklarıdır. Bu da nereye ve ne dereceye kadar kurtarıcıdır? Kolay olan, bu aşıktan Rico ile Farrell çatışmasına doğru hızla yol alıştır ki, Ray de bunu yapmaktadır. Farrell, aşkı uğruna doğru yolu seçer, kanun dışı adamların çevresinden yakasını kurtarmaya çalışır!.. Bunu başarır da... Ama gerekli gereksiz birçok taviz verdikten sonra tabii...

Kendisini çamurdan çekip çıkarmış, yetiştirmiş -doğru ya da yanlış - bütün güvenini vermiş arkadaşı Rico'yu sonunda açıkça satar, oy avcısı savcının ileri sürdüğü özgürlüğü ile değiş tokuş eder.

Rico, insanın kasıklarını çatlatan bir espri içinde öldürülür, bir vakitlerin kanundışı avukatı da dansöz sevgilisine kavuşur ve film böylece biter.

Ray'in sinema düzenlemesinin kötülüğü ve baştan savmacılığının yanısıra, oyunculara olan üstünlüğü de biçtir. Başka rejisörlerin elinde iyi bir oyuncu olarak gördüğümüz Lee J. Cobb bile Robert Taylor ve Cyd Charisse'in kabillyetsizliklerine ayak uydurmak zorunda bırakılmıştır.

"Adalar Güzeli"

İngiliz yazarı Geoffrey Cotterell bir roman yazmış, İvan Foxwell de de yazarla birlikte oturmuş bunu senaryo haline getirmiş, Willam T. Kotcheff adında bir rejisör de bunu ciddi ciddi filme çekmiş. Filmin adı «Tiara Tahiti - Adalar Güzeli». Filmde ingiliz soğukluklarının dışında yer yer taşlamalara da rastlanmaktadır: Askerliğe, özel teşebbüse ve geri kalmışlığa...

Olaya. İkinci Dünya Savaşı sıralarında Almanyadaki bir ingiliz birliği ve bu birliğin kumandanı albay Soutthey —John Mills— ile yüzbaşı Aimsley —James Mason— arasındaki karşılaşma, ve gerginlikle girilmektedir. Bir burjuva ailesinden gelme Aimsley'lerin yanında savaş öncesine kadar kâtip olarak çalışan Southey, karşısına daha aşağı bir rütbede çıkan Aimsley ile sürekli olarak çatışmaktadır. Öyle ki gözünün yaşına bakmadan, sadece bu karmaşığını yenmek amacıyla Almsley'i karaborsacılıktan ihbar erler. Bu karmaşıklık, Albayın bir başka yüzbaşıyı, karaborsacılık yapıyor diye önce haşlaması, fakat sonradan bağışlamasıyla verilmektedir.

Sonra ne olur? Burada savaş sonrası kahramanları yeniden piyasaya çıkarlar. Bu defa sivil hayata dönmüşlerdir. Herkes kendi yolundadır ve Albay, işi, otel İşletmeciliğine dökmüştür: Tahiti'de yapılması kararlaştırılan yeni bir otel için yerinde inceleme yapmak üzere yollara düşer.

Garip bir rastlantıyla, burjuva Almsley, ordudan atılmasından sonra soluğu Tahiti'de almış ve oraya yerleşmiştir. Herhangi bir iş tutmuşluğu yoktur. Münasebet kurduğu bir yerli kızla —Bosenda Monteros— birlikte yaşamakla ve tufeyli geçinmektedir. Southey de Tahiti'ye gelir, eski arkadaşı ile karşılaşır. Durum, iki büyük değişme göstermiştir. Birincisi Almsley'in Southey'e olan üstünlüğü —savaş öncesinde—, İkincisi Southey'in Almsley'e üstünlüğü —savaş süresince—, üçüncü ve son durum ise, dengeli dengesizliğin çatışması olur. Bu arada kötü bir yerli —Herbert Lom—, sarhoş, fakat filozof bir fransız tenbeli —Claude Dauphin— de hikâye içinde yerlerini alırlar.

Rejisör Koteheff"in filmi «Tiara Tahiti - Adalar Güzeli» nde söylenecek bir sözü yoktur. İki saatlik bir sürede ingilizlerin gülebileceği yavanlıklarla orta kırat bir sinema dilinde eline verileni anlatır ve gelenin gitmesini gösteren bir resim üzerinde «son» yazısını çıkarır.

MUSİKİ

Haberler

Özellikle Chopin bestelerini çalmakla ün salmış Polonya asıllı piyanist Witold Malcuzinski, geçen yıl çaldığı Chopin'in ikinci Konçertosuyla ankaralı dinleyicileri "mestetmisti". Oysa ki bu yıl Brahms I. i dinleyenlerin çoğunluğu büyük bir hayâl kırıklığına uğradıklarını hiç de gizlemediler. Tabiî, üne ve ünvana aldırış etmeksizin konseri tarafsızlıkla dinleyenler... Bu kadar büyük ün yapmış bir piyanistten daha anlayışlı ve daha az "kaba" bir Brahms beklenirdi!

Buna karşılık Chopin'in eserlerinden ibaret, bedava "Halk Konseri" daha başarılıydı. Geçen hafta yine orkestra eşliğinde çalınan Rachmaninof III. ise gerçek bir başarı sayılır. Herhalde Malcuzinski hayatında ancak belirli sanat ufuklarına yönelmiş dar cepheli bir müzikçi, yönünü biraz değiştiriverince pusulayı şaşırıyor....

Önümüzdeki hafta Ankaraya ünlü bir ingiliz kornocusu geliyor. Bundan başkentteki bütün müzikseverler, özellikle Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasındaki kornocu üyeler, çok sevinçli... Konser Salonunda ilk defa falsosuz bir korno solosu dinleyebileceğiz diye! Kornocu Barry Tuckwell 22 Şubat Cumartesi ve 25 Şubat Salı akşamları verilecek iki orkestra konserine solocu olarak katılacak.

Gelecek haftalarda da Başkent önemli müzik şölenlerine tanık olmaya hazırlanıyor. 2 Martta yurdumuzda iyi bilinen "Viyana çocuk korosu"nu, 3 Martta ise orkestra eşliğinde İdil Bireti dinleyeceğiz...

1 Konser dinledim

Resitali veren : Gülây Ugurata (Piyano).

Resitalin yeri : Ankara Alman Kitaplığı.

Günü : 11 Şubat 1964 Salı, Saat 20,30 da.

Resitali tertipleyen: Türk-Alman Kültür Derneği.

Program : Barok çağın ustası Bach'tan XX. yüzyıl bestecilerine kadar ulaşan "geniş" bir üslûp merdiveni üzerinde Gülây Ugurata bizlere neyi sevip çaldığını, neleri ise okadar tercih etmediğini gösterdi: 1. Bach: Do minör partita. 2. Schubert: Sol majör sonat. 3. Ravel: "Couperin'in mezarı" adlı eserden Prelude, Forlane ve Menuet. 4. Granadas: "Goyescas" dan bir parça. 5. Albeniz: "Iberia" dan "El Puerto". 6. Liszt: "Este villasında su oyunları", 11 numaralı Macar Rapsodisi.



Gülay Uğurata

Buzları çözdü

Resitalin özellikleri : Bundan iki. ay önce Konser salonunda dinlediğimiz, genç ve çok mutlu bir gelecek vadeden piyanist Gülây Uğurata sırf o konseri tertipleyen idarecilerin "muzipliği" yüzünden umulan ölçüde bir başarı sağlayamamıştı ama, bu sefer tek başına öyle orkestralı, tantanalı konserlerden elde edebileceğinden çok daha önemli ve etkili bir iz bıraktı.

Daha çok Almanyada eğitilmiş sanatçılarla alman Kültürünün yayılmasına vesile olacak sanat olaylarına sahnesinde yer veren ve bu da kuruluş amaçlarına göre gayet tabı! sayılan Alman Kitaplığı böylece Uğuratanın gerçek sanatçı yönünü ankaralı müzikseverlere göstermekle iyi bir hizmet yapmış oldu..

Beğendiklerim : Gülây Uğurata, ulaştığı teknik kertesine ve edinebildiği çalış üslûbuna oranla yaşça çok genç bir sanatçı. Bu da onun elindeki en önemli koz. Çünkü, Uğuratanın önünde daha pek çok başarılı çalışma yılları var... Bugüne kadar elde ettiği kadar hızlı bir oluşumu bu uzun gelecekte de sürdürebilirse yalnız Türkiyede değil, Batının, bellibaşlı bütün sanat çevrelerinde kısa bir zamanda tanınıp sevileceğine hiç şüphem yoktur.

Programdaki parçalardan özellikle ikinci bölümdeki Ravel ve Liszt'in çalmışında Uğurata başarılı bir ifade gücüne sahipti. Tekniğinin, özellikle parmaklarının Liszt çalışı için biçilmiş "kaftan" olduğunda konserin sonunda bütün dinleyiciler birleştiler. Program son yıllarda verilen resitaller arasında en çok özellik taşıyan parçalardan meydana gelmişti.

Beğenmediğim: Resitalin ilk bölümüne konulan Schubert sonatının genel başarırının üzerinde ne gibi olumlu bir etkisi bulunduğunu, daha doğrusu Gülây, Uğuratanın bundan ne medet umduğunu anlamak zor! Böyle, artık bayatlamış, ancak Ankara Radyosunun "fosiller ve sakızlar" programına yakışacak parçalan, özellikle yeni nesil piyanistlerinin repertuvarlarına atmamaları gerekir.

Sonuç : Çok ünlü bir piyanistin Ankarada konserler verdiği, sanat olaylarının birbirini kovaladığı hareketli bir haftaya rastlamasına ve bu arada unutulup gitme tehlikesinin de bulunmasına rağmen resital büyük bir ilgiyle izlendi ve haklı olarak gerekli yankıları yaptı.

Daniyal ERİÇ

Teşkilat

Yeni bir kuruluş

Kutulması beklenen Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ile ilgili olarak nihayet bir hayırlı adımın atılacağına dair belirtiler görülmeğe başladı. Bilindiği gibi, bu Kurumun kurulmasını sağlayacak olan kanun, aşağı yukarı ikibuçuk ay sonra yürürlüğe girecektir. O zamana kadar yapılması gereken iş sadece, Yönetim Kurulu üyelerinin seçimiyle ilgili faaliyettir. Halbuki bu süre içinde çok daha fazla ve çok daha başka işlerin yapılması zarureti de vardır. Bu işlerin başında, bugünkü aksaklık ve eksikliklerin ortadan kaldırılması ve bir takım işlerin düzene sokulması gelmektedir. Fakat tabii şimdi bunu düşünen yoktur ve bu sayfada defalarca belirtildiği gibi, sadece günlük işlerin yürütülmesi ön plâna alınmıştır ve yıllardan beri ihmal edilen işler yine yüzüstü bırakılmıştır. Ama buna rağmen yine de, bir hayırlı adımın, atılmak üzere olduğunu söylemek mümkündür.

Kurumun 1 Mayıs 1964 tarihinde toplanacak olan Yönetim Kurulu, çeşitli önemli görevleri yerine getirmekle sorumludur. Bu görevlerden biri de bütün teşkilatı kurmaktır. Yönetim Kurulu bundan sonra. Kurumun çalışmasını sağlayacak olan yönetmelikleri hazırlayacak ve yepyeni bir düzenin kurulması da böylelikle sağlamlaşmış olacaktır.

Yönetim Kurulunun bir başka önemli görevini de, kendi yapacağı teşkilata tâyin edeceği kimseler teşkil etmektedir. Fakat şimdilik işin başında, teşkilâtın kurulması gelmektedir. Kanuna göre, teşkilâtı kuracak olan Yönetim Kurulu ancak 1. Mayıs 1964 tarihinde çalışmaya başlayacaktır. Bu tarihten önce kanuni olarak hiç bir faaliyet gösteremeyecektir. Bununla beraber bugünkü idare, Yönetim Kuru-una kolaylık olması ve zaman kazanmak bakımından, çalışmaya başlamıştır. Bu çalışma, bugünkü elemanların önce kendi kendilerine, sonra da müştereken, teşkilâtın ana hatları hakkında bir sonuca varmaları ve daha sonra da bu sonucu Yönetim Kuruluna vermeleriyle ilgilidir. Bu suretle, Yönetim Kurulu işe başladığı zaman önünde, hiç olmazsa, rahatlıkla değerlendiriceği bir doküman bulunacaktır. Yönetim Kurulu üyelerinin çoğunluğunu, çeşitli mesleklerden gelen kimseler teşkil etmektedir Bu bakımdan, böyle bir kuruluğun yalnız onların görüşü ile hazırlanacağını ummak büyük bir iyimserlik olur. Aslında üniversiteye, çeşitli sanat dallarına ve Hükümete mensup üyelerin de bu teşkilâta kendilerinden birşeyler katacakları beklenebilir. Fakat radyoculuğun artık diğer mesleklerden tamamen ayrı bir dal olduğu hususu memleketimizde de çok şükür anlaşılmıştır. Bu itibarla, böyle bir teşkilatın kurulmasında radyocunun da fikrini belirtmesi gerekir. Nitekim bu noktanın önemi üzerinde duran sorumlular, hazırlık çalışmalarının başlaması için, gerekli kimseleri görevlendirmişlerdir.

Örneklerden faydalanmak şart!

Bu çalışmaları kimler yapacaktır? Radyolarımızda dış radyoları tanıyan, dış radyolarda çalışmış olan elemanlar mevcuttur. Bu elemanların, yabancı ülkelerde bulundukları sırada topladıkları bilgiler, önümüzdeki teşkilâta bir yön verilmesi bakımından, çok önemli bir rol oynayacaktır. Bizim radyoculuğumuzla kıyaslandığı zaman, dış radyoların çok ilerde olduğu bilinmektedir. Radyo teşkilâtlarındaki çalışma düzenleri, programların hazırlanışı ve yayınlanışı, personelin değerlendirilmesi, habercilik, teknik konular gibi alanlarda dışardan alacağımız örneklerin sayısı bir hayli kabarıktır. Fakat şunu da unutmamak gerekir ki dış memleketlerde uygulanan bütün bu usûller bir esasa dayanmaktadır ve bir memleket sırf iyi diye bir başka memleketteki. radyoculuğu taklit yoluna gitmemektedir. Bu bakımdan bizim de, seçeceğimiz örnekleri, sistemleri yenilikleri yeterli bir şekilde hesaplamamız ve kendi bünyemize uydurmamız gerekmektedir.

Bugün denilmektedir ki, Avrupa radyoculuk sistemi bize en uygun olanıdır, Amerikan radyoculuğu reklâma dayanan bir sistemle çalıştığı için bizim radyoculuğumuza uygun değildir. Aslında, seçeceğimiz yolların ihtiyaçlarımızı karşıladığına emin olduğumuz takdirde, dünyanın çeşitli radyoculuk alanlarından örnek almamızda hiç bir mahzur olmıyacaktır. Bu örnekleri kendi şartlarımıza, kendi durumumuza uygun bir şekilde apadte edersek, o zaman türk radyoculuğu yeni bir yön kazanacak ve yeni bir yolda yürümeye başlayacaktır. Bu yolun seçiminde de işin asıl yükü muhakkak ki, gayrıresmi olarak Türkiye Radyolarının teşkilât plânını hazırlayacak olan radyoculara düşecektir. Bu teşkilât plânını değerlendirmek ve son şeklini vermek gibi işin ikinci önemli safhasını da Yönetim Kurulu 1 Mayıstan sonra sonuçlandıracaktır.

Yetişkin elemanlar

Bu arada, türk, radyoculuğuna geçmiş yıllarda emek vermiş ve çeşit li sebeplerden ötürü görevlerinden ay rılmış kimselerde vardır. Bunların da tecrübelerinden yararlanmak, onların da fikirlerini değerlendirmek, onların görgüsünü de almak elbette ki birçok faydalar Bağlıyacaktır. Ne var iki bu radyocuları bulmak veya bir araya toplamak son derece güç bir iştir. Fakat radyoculuğumuza yeni bir yön vermek üzere bir takım çalışmaların yapılması istendiği şu günlerde bazı güçlükleri ortadan kaldırmak veya onlara aldırmamak da yerinde bir hareket olacaktır.

İşin bir başka önemli tarafı da, yapılacak olan bu çalışmaların kulis ve klik faaliyetlerinin elinde heba olmasını önlemek ve Yönetim Kuruluna gerçekten samimi bir çalışmanın mahsulünü sunmaktır. Artık kuruluş devresinde bir takım şahsi menfâatlerin kenara atılması, ağırlığın tamamen yeni Genel Müdürlüğün menfaatleri üzerinde toplanması şarttır.



"BASIN İLÂN KURUMU"

Genel Müdürlük

Cağaloğlu Türk Ocağı Caddesi No. 1

İstanbul

Telefon : 22 43 84 – 22 43 85

Telgraf Adresi : BASIN KURUMU

[illegible]	DIŞ MUHABİRLER	
İstanbul	A.B.D.	İsveç
Ankara	Almanya (Federal)	İsviçre
İzmir	Almanya	İtalya
Adana	Avusturya	Japonya
Bursa	Avustralya	Lübnan
Diyarbakır	Belçika	Macaristan
Erzurum	Bulgaristan	Norveç
Eskişehir	Çekoslovakya	Pakistan
Konya	Danimarka	Polonya
Zonguldak	Fransa	Portekiz
	Hollanda	Romanya
	İngiltere	Yugoslavya
	İspanya	Yunanistan
	İsrail	

(Basın: A — 586) — 797

S P O R

Haberler

Geçirdiğimiz Şeker Bayramı arefesinde. Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünün yılan hikâyesine dönen bir işi daha tatlıya bağlandı

Spor işlerimizin - kendi deyimiyle - A'dan Z'ye kadar gözden geçirilmesini gerekli bulan Devlet Bakanı Malik Yolaç, Merkez Danışma Kurulunun da yenilenmesine ihtiyaç olduğu kanısına varmış ve kendisine bu imkânı vermelerini Kurul üyelerinden rica etmişti. Kurul üyeleri - bu görev fahridir -, her ne hikmetse, aslında pek tabii olan bu ricayı kabul etmek istemediler ve yeni Bakandan yardım cılarını seçmek imkanım esirgemek için ellerinden geleni yaptılar, bütün kapıları zorladılar. Fakat "sana ila ben müşavirlik edeceğim" çabasının neticesiz kalmağa mahkûm olduğunu hesaplıyamadılar!.

Arefe günü. geçmiş hizmetlerinden dolayı bir yandan eski üyelere teşekkür edilirken, bir yandan da yenilerine davet mektuplarının yazılması, yer siz direnmenin boyun eğmesi sonucu idi

Yeni Danışma Kurulunda Burhan Felek, Muhterem Özyurt, Suat Bolayir, Selâhattin Beliren ile Vildan Âşir Savaşır görev aldılar. Şimdi spor kamu oyunun kendi kendine sorduğu husus şudur: Yeni Kurul bundan ev velkiler gibi Umum Müdürün daveti ile yılda bir-iki defa toplanıp, önüne getirilen işler hakkında müessiri yetinin teminatı olmayan mütaleaiar serdedip dağılacak mı, yoksa ise dört elle sarılmak azminde olduğu anlaşılan Devlet Bakanına yardıma olabilmek imkânını bulabilecek mi? .

Yeni ihtiyaçları karşılamak iddiasile 1961 Şûrasında hazırlanan Beden Terbiyesi Kanun Tasarısının macerası hakkında ilgililerden aldığı malûmat Devlet Bakanını hiç de tatmin etmemişti. Bilgisi ve iyiniyetine inanılan kalabalık bir heyet, gecesini gündüzüne katıp bir tasarı kaleme almış ve bu vesika, belli olmayan sebeplerle, çeşitli değişikliklere uğrayıp, birkaç defa elden geçtikten sonra, adeta rafa kaldırılmıştı.

Devlet Bakanı bir spor uzmanı değildi ama, güçlerden, tecrübelerden faydalanmasını hem biliyor, hem istiyordu. İlk hamlede aradığı şu oldu: Bugüne kadar tertip edilen şûralardan ne neticeler alınmış, kararların hangileri tatbik edilmiş, hangileri niçin askıya alınmıştı? Bunları sık elekten geçirip günün icaplarına göre değerlendirmenin yolu var mıydı? Bir reorganizasyonun bahis konusu edilmesi halinde bunun prensipleri neler olmalıydı?

Öğrenildiğine göre bir ekip şimdi **bunun hazırlıkları ile meşgul bulunmaktadır.**

Şeker Bayramının üç günlük tatili sporseverlere bol ve çeşitli spor hareketi getirdi İstanbulda ve Konyada Atletizm müsabakaları yapıldı. Voleybolda gençler şampiyonasını Rasimpaşa takımı kazandı, kızlar liginde Fenerbahçe Beşiktaşı, Galatasaray Anadoluyu, Rasimpaşa Beykozu yendi, birinci küme maçlarında ise Deniz Harp Okulu Fenerbahçeye Beyoğluspor da Beykoza yenildi.

Basketbolda Fenerbahçe, İ.T.Ü. Darüşşafaka, Galatasaray ve. PTT, rakiplerini yendiler Futbolda ise mahalli ligler, 2. Türkiye ligi ve genç takım maçları oynandı Fakat bütün bunların hepsi Fenerbahçe - Beşiktaş maçının yanında sönük kaldı.

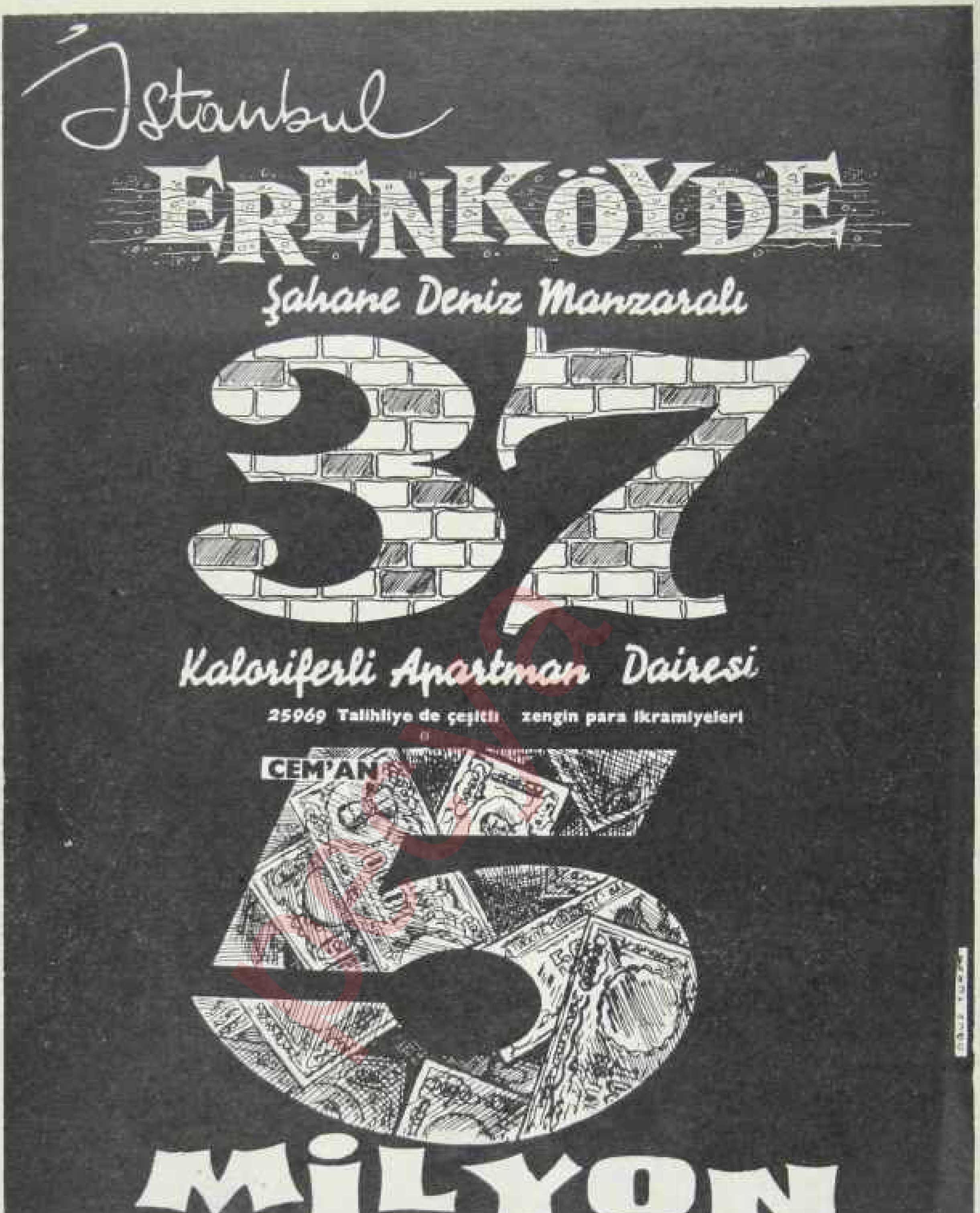
Alışılmış tabiri ile, "Dev Maç" daha ziyade trajik maç oldu ve Fenerbahçe, maçların sonuna asılmakta şöhretli Karakartalları bitiş düdüğüne on saniye kala attığı gol ile yendi. Bu Fenerbahçe zaferi, Fenerliler kadar Galatasaraylıları da sevindirdi

Doğrusu aranılırsa, bu sevinç büsbütün de yersiz sayılmazdı. Fenerbahçe ile Galatasarayın arasındaki puan farkı öyle pek kapatılmaz soydan değildi. Tehlike Beşiktaştan geliyordu.

Şimdi Beşiktaş yenilmiş, araların daki sayı farkı dörde inmiştir. Gerçi biri 20, diğeri 21 maç oynamışlardır ama. top yuvarlaktır, ne tarafa, nasıl yuvarlanacağı bilinemez.


YILIN İLK ÇEKİLİŞİNDE
GENE
5
MİLYON
TÜRKİYE İŞ BANKASI


ŞİDDETLİ
BAŞ
AĞRILARINA
KARŞI
GRİPİN
başarı ile kullanılır!
BAŞ VE DİŞ
NEZLE
GRİP
GRİPİN
KİNİNLİ
GRİPİN
GRİPİN
4-29
GRİPİN 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir


İstanbul
ERENKÖYDE
Şahane Deniz Manzaralı
37
Kaloriferli Apartman Dairesi
25969 Talihliye de çeşitli zengin para ikramiyeleri
CEM'AN
5
MİLYON
T.C. ZİRAAT BANKASI